N°. 2952 — 1857.

# DE TIJD.

## NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

*Dieu et mon droit.*

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
*Brieven, Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

VRIJDAG 16 JANUARIJ.

(*Bij dit Nommer behoort een Bijvoegsel.*)

Advertentiën van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 15 Januarij.

De partij, die door middel van volksbewegingen aan 't roer van Staat is gekomen en door middel dierzelfde volksbewegingen poogt aan 't roer te blijven, tracht eene spraakverwarring in Nederland in te voeren, waardoor de politieke verhoudingen worden ten onderste boven gekeerd. Die poging tot uitbreiding der spraakverwarring is niet slechts begonnen bij de petitiën voor 't christelijk onderwijs, toen de faktie van Utrecht tweederlei petitiën onder 't volk bragt, petitiën vóór en petitiën tegen de gemengde school; maar zij dagteekent reeds van vroeger, namelijk van het door ons niet vergeten tijdstip, toen er petitiën werden ter onderteekening aangeboden tegen het ministerie-van Hall, met de verklaring dat de toenmaals bestreden ministers niet het vertrouwen bezaten der petitionnarissen, die gelukkig niet zijn te vinden geweest. Maar merk op, dat de mannen die toen een petitionnement tegen de toenmalige ministers beproefden te organiseeren, dezelfden zijn, die thans een petitionnement voor den heer Simons hebben opgezet.

Toen, in de dagen dat de heeren van Hall en van Reenen moesten vallen, was het zeer geoorloofd geen vertrouwen [illegible] des Konings; toen was men nationaal en Oranjegezind als men tot den Koning verklaarde: dat de ministers, door den Koning uit vrije keuze benoemd, behoorden te worden ontslagen en vervangen door mannen, gekozen naar het hart dergenen, die van zich-zelven zediglijk getuigen, dat zij meer dan andere ingezetenen het Vaderland en den Koning lief hebben, en in den toon van den Farizeër verklaren, [illegible] verre blijven staan, maar heel bijzondere vaderlandslievende Oranjemannen, die met opgeheven hoofden tot voor den troon naderen, om te zeggen wat zij willen, en dat de Koning voorzigtig zal handelen, als hij toegeeft, wat zij vragen. Dat alles was toenmaals grondwettig, nuttig, vaderlandslievend, en Oranjelievend. Een der organen van Utrecht had vroeger zelfs de vermaning gegeven, altijd uit vaderlandsliefde en uit bijzondere gehechtheid aan Oranje, dat als de Koning zich niet onderwierp aan de eischen der faktie, het dan wel eens met Oranje gedaan kon zijn, en het lot der Stuarts en der Bourbons het deel van Oranje zou worden. Deze vriendelijke, liefderijke en eerbiedige vermaning kan nu wel niet op rekening gebragt worden van de tegenwoordige petitionnarissen — dat willen wij niet zeggen, zelfs niet bij insinuatie; wij weten dat zij er geen schuld aan hebben — maar zij blijft voor rekening van de utrechtsche faktie, ten wier behoeve ze is ingebragt door een harer voornaamste woordvoerders, die daaromtrent nooit door iemand is gedesavoueerd geworden. Het is goed ook dit niet te vergeten, want het verhoogt de beteekenis, die het petitionnement heeft in den zin niet der onderteekenaren, die er geen schuld aan hebben, maar van hen, die het petitionnement [illegible]

Immers, het petitionnement tegen de vorige ministers maakte geen opgang en moest in de geboorte gesmoord worden; omdat voor zulk een revolutionnaire handeling ons volk niet rijp is. Maar was al de poging mislukt om de bevolking te doen teekenen op smeekschriften tegen de toenmalige ministers des Konings, daarom werd de moed niet opgegeven. Het doel toch was te bereiken langs een omweg, en daartoe bood de wet op het onderwijs de gelegenheid.

Vandaar het tweederlei petitionnement. Ten einde een belangrijk cijfer van onderteekenaars te kunnen bekomen, werden uit Utrecht alom in den lande ter onderteekening rondgezonden twee stellen van petitiën, die elkander bestreden. Een onbetwistbaar bewijs hoe het den drijvers niet om de zaak van 't christelijk onderwijs, maar om 't roer van Staat te doen was. Hier nu werden de *politieken* door de *kerkelijken* gemaskeerd, en daardoor werd het mogelijk, om een aantal handteekeningen te verzamelen, waarbij de vrienden van den heer Groen weer werden gebezigd, om ten behoeve der mannen van Utrecht zich de handen te branden. Intusschen, dat petitionnement zoude niet voldoende geweest zijn om het ministerie-van Hall te doen vallen, hadde men niet de gelegenheid gehad om eenige handgrepen te doen, waarvan de heer Ledru Rollin voor het hof van assises te Bourges het recept heeft gegeven.

Het doel werd nu bereikt. Het ministerie-van Hall was door volksbewegingen afgebroken, en het ministerie-van der Brugghen-Simons door volksbewegingen tot stand gebragt. En om nu de maat vol te meten, ten einde het duidelijk te doen uitkomen, dat de quæstie van 't christelijk onderwijs slechts een hefboom was geweest, om het ministerie-van Hall te doen vallen en een ander daarvoor in de plaats aan den Koning op te dringen — zoo ving dat nieuwe ministerie aan met die quæstie van 't onderwijs op den achtergrond te schuiven, en er zich zoo weinig over te bekommeren, dat daarvan, tijdens de beraadslagingen van de begrooting, na zes maanden nog nooit spraak was geweest in het ministerie. De minister van Binnenlandsche Zaken had den tijd gehad zich te bemoeijen met de regeling van zaken, die misschien nooit zullen komen; maar geen oogenblik was hem gebleven om 't aan de regeling van het onderwijs te wijden, waarvoor hij was opgetreden, en dat zijn speciaal en kardinaal mandaat uitmaakte.

Toonden nu de petitionnarissen zich ontevreden? Tot onze verbazing moeten wij ontkennend antwoorden. Zij hadden zich in de bres gesteld voor 't *christelijk* onderwijs; een nieuw goevernement was hun geschonken om daarvoor zorg te dragen; en dat nieuwe goevernement liet de petitionnarissen aan hun lot over, en van de wet op 't onderwijs was geen spraak meer.

Ten gevolge daarvan kwam de Tweede Kamer den [illegible] beginselen, waarnaar zij zal worden ingerigt. Zij kreeg ten antwoord, dat de minister geen tijd heeft gehad, om aan de wet te denken, dat die wet later wel komen zal, dat hij nog geene mededeeling kan doen van de inzigten der Regering (dewijl zij er nog geen heeft); maar dat in allen geval de verlangens van de meeste petitionnarissen droombeelden zijn, waarmeê de Regering zich niet kan inlaten. Zoo min in 't belang der petitionnarissen, als der andere belanghebbenden kon de Kamer met dat antwoord genoegen nemen. Desniettegenstaande vraagt de heer Simons aan de Kamer na zulk een antwoord een *votum van vertrouwen*; 't welk de Kamer teregt weigert.

En wat zien wij nu gebeuren? Verontwaardigen zich de petitionnarissen tegen den minister, die met hunne handteekeningen den spot drijft? Integendeel, zij maken zich boos tegen de Tweede Kamer, omdat zij niet wil gedoogen, dat hun petitionnement als een uitgediend komediestuk wordt ter zijde geschoven.

En gelijk men vroeger petitiën had willen laten teekenen tegen 't ministerie-van Hall, zoo worden nu petitiën ter teekening rond gedragen voor den heer Simons, en dezelfde handen, die gezegd zijn geworden dwaze droombeelden te onderschrijven, worden thans aan de zegekar gebonden van 't ministerie, dat hun dat verwijt minachtend toewierp.

Men schenke aan dit alles den naam die men daarvoor zal goedvinden — wij gebruiken een zacht woord met hier van spraakverwarring te gewagen.

Maar de spraakverwarring is daarmeê niet uit. Er is meer, veel meer, dan wij hier op dit oogenblik kunnen aangeven. Men lette onder anderen nog op het volgende:

De partij van den minister van *Binnenlandsche Zaken* heeft niet slechts een strik gespannen aan de petitionnarissen, maar te gelijkertijd aan de Tweede Kamer. De minister verklaart openlijk te vragen een *votum van vertrouwen*, en erkent even openlijk dat de Kamer het regt heeft om een *votum van wantrouwen* te geven. De Kamer nu kon geen *votum van vertrouwen* geven; en 32 stemmen geven een *votum van wantrouwen*.

De Kamer heeft dus gedaan wat de minister des Konings gezegd heeft haar regt te zijn, na haar te hebben uitgenoodigd, om van dit haar regt gebruik te maken. En nu heet het: de Kamer overschrijdt hare magt, zij steekt hare handen uit naar de kroon; als dat zoo voortgaat is een *coup d'état* noodig om de regten van Oranje te handhaven. En men schreeuwt hulp, moord en brand voor 't Vaderland en Oranje, en 't moet petitiën regenen, om den Koning te bedanken dat hij Nederland heeft gered met den heer Simons in 't ministerie te behouden.

Droomen wij? of schrijven wij waarheid? Wel hoe! Als hier iemand schuldig is, dan is 't de minister des Konings, dan is 't de bevoorregte en met petitiën aan 't roer gebragte, en met petitiën gesteunde minister, Dr. Simons. Wie heeft als minister de leer verkondigd, dat de Kamer het regt heeft om votums van vertrouwen en van mistrouwen te geven, anders dan Dr. Simons? Wie heeft de Kamer nadrukkelijker uitgenoodigd om van dat regt gebruik te maken dan Dr. Simons? Dr. Simons, de minister Simons, is dus de schuldige, de voornaamste schuldige, eigenlijk de eenige schuldige, omdat hij juist door den Koning in de Kamer wordt gezonden om de regten der kroon te handhaven, en hij daarom geheel de verantwoordelijkheid moet dragen van het votum van wantrouwen, dat de Kamer op zijn uitnoodiging heeft uitgebragt na nadrukkelijk te hebben verklaard, dat zij er 't regt toe bezit. De petitionnarissen moesten dus tot den Koning gaan met petitiën om de verwijdering van Dr. Simons te vragen, die, naar hunne overtuiging, niet alleen de regten der kroon niet heeft gehandhaafd, zooals zijn pligt vorderde, maar in strijd met zijn pligt, de Kamer heeft verleid om de hand naar de kroon te steken.

Zoo zou een gewoon menschenkind redeneeren; maar niet alzoo de vrienden van den minister. Voor hen is alles wapen. — Waar het petitiën moest regenen tegen den — wie weet waarom? — gevierden man; daar wordt de vloek gesproken over de Kamer; die handelde zoo als hij-zelf getuigde dat ze regt had te doen.

Het is een van de plompste politieke guet-apens, waarvan wij kennis dragen, en die zeker in geen ander land eenige kans van slagen zou kunnen hebben. Zoo iets dan bewijst juist dit verregaand misbruik, dat op dit oogenblik van woordenspel gemaakt wordt, hoe gevaarlijk de drijvers zijn, die thans met Vaderland en Koning, met Nederland en Oranje schermen, middelerwijl zij met der daad, Vorst en Volk ten offer brengen aan hunne zoo baatzuchtige als kortzigtige eischen.

---

Wat al vermetele taal in de laatstelijk gekolporteerde zoogenaamde dankadressen verkondigd wordt — het degelijke, nijvere, ordelievende deel der natie, dat er verre af is van met de warhoofden meê te willen gaan en niet eens van hunne fraaije opstellen ter opruijing der menigte notitie wil nemen, kan er zich naauwelijks een denkbeeld van maken. Het weekblad *Overijssel* deelde mede, dat die kostelijke dankadressen dan ook alles behalve welgevallig waren aan het geëerbiedigd Hoofd van den Staat, en het zwijgen van de organen der beweging bevestigde de juistheid dier mededeeling. Wien kan zulks, trouwens, verwonderen, die, wij zeggen niet de strekking der adressen weet te waardeeren, maar die zich maar de moeite geeft ze te lezen en die alzoo, naar zijne gemoedsgesteldheid, te lagchen heeft over of zich te ergeren aan den baren onzin, welken de rustverstoorders van thans zich veroorloven onder de aandacht des Konings te brengen?

Als een staaltje van hunne verregaande onbeschaamdheid laten wij, uitzonderingsgewijze, het adres uit de rezidentie volgen, dat, naar men voorgeeft, door »eenigen der aanzienlijkste ingezetenen" zal onderteekend zijn. Hun manifest luidt als volgt:

*»Adres aan Z. M. den Koning.*

»SIRE!

»De ondergeteekenden, inwoners der gemeente 's Gravenhage, vermeenen verpligt te zijn om Uwe Majesteit, door dit adres, met eerbied, kenbaar te doen worden — even als zulks reeds door vele ingezetenen van ons Vaderland is geschied, dat zij Uwe Majesteit den grootsten dank verschuldigd zijn, ter zake van het niet aannemen van het, door den heer dr. G. Simons, als Minister van Binnenlandsche Zaken verzocht ontslag: immers de afstemming van het *vijfde* hoofdstuk der Staatsbegrooting wordt geacht de oorzaak te zijn geweest van het aangevraagd ontslag; intusschen is met innig leedwezen opgemerkt, dat die afstemming heeft plaats gehad om redenen *buiten* die begrooting gelegen.

»Zij achten het onnoodig, om bij Uwe Majesteit over den heer dr. Simons in lof uit te weiden, overmits 's mans edele beginselen en bekwaamheden aan Uwe Majesteit bekend zijn; maar het verheugt hen in de gelegenheid te wezen, Uwer Majesteits keuze, aangaande het tegenwoordige Ministerie, in het algemeen te kunnen toejuichen."

»Zij eindigen met den wensch, dat de liefderijke bedoelingen en zorgen, zoo onmiskenbaar door Uwe Majesteit voor al de ingezetenen des Vaderlands, zonder onderscheid, beoogd en aangewend, meer mogen worden gekend en erkend; dat de door Uwe Majesteit gekozen Staats-dienaren, met trouw en standvastigheid, Hoogstdenzelven zullen blijven ter zijde staan en dat alzoo de giftige pijlen van kwaadgezinden mogen afstuiten op het schild van Oranje, waarop geschreven staat: »*Je maintiendrai.*"

»De ondergeteekenden betuigen ook, dat zij steeds met innige verknochtheid en liefde voor den persoon en de Regering van Uwe Majesteit zijn bezield en teekenen zich,

»Uwer Majesteits getrouwe en gehoorzame onderdanen:"

(*Volgen de handteekeningen van eenige der aanzienlijkste ingezetenen*)."

Na het manifest — eene enkele aanmerking.

De »eenigen der aanzienlijkste ingezetenen" van den Haag »vermeenen verpligt te zijn om den Koning kenbaar te doen worden; dat zij Z. M. den grootsten dank verschuldigd zijn ter zake van het niet aannemen van het door den heer Dr. G. Simons, als minister van Binnenl. Zaken, verzocht ontslag." Zij achten zich derhalve bevoegd en geroepen, om den Koning hunne tevredenheid te betuigen over eene door HD., krachtens zijn koninklijk prærogatief, gestelde daad, waaromtrent een iegelijk, zal hij van eerbied voor de Grondwet en den Koning blijk geven, zich van alle oordeelvelling te onthouden heeft. Wanneer niettemin de »eenigen der aanzienlijkste ingezetenen" van den Haag in den waan verkeeren, dat zij daar niet op te letten hebben en dat het hun wel vrijstaat de zelfstandige daad des Konings, door HD., krachtens zijn prærogatief gesteld, te beoordeelen en HD. daarover hunne goedkeuring »kenbaar te maken," zou het hun dan niet evenzeer vrijgelaten moeten worden, om wanneer zij de zelfstandige daden des Konings, handelende overeenkomstig HD. prærogatieven, afkeuren, HD. hunne ontevredenheid en hunnen weerzin »kenbaar te maken?" Doch, zoo hun dit zou moeten vrij gelaten worden, zou dan wel de gebruikmaking van het door hen aangematigde regt aan één ingezetenen kunnen ontzegd worden? En wanneer dit regt alzoo aan elk en een iegelijk zou moeten worden toegekend, wat gewerd er dan van het koninklijk prærogatief? wat van de Grondwet? wat van het land, dat, minachtende de waardigheid des Konings zoowel als de formeele voorschriften der Grondwet, het terrein zou zijn geworden, waarop door allerlei soort van adressanten slag zou worden geleverd, door dezen om goedgekeurd, door genen om veroordeeld te krijgen de wijze, waarop het den Koning zal behagen van zijn regt gebruik te maken? 't Behoeft geen betoog, dat bij zulk eene strijdvoering het hoogste gezag in den Staat weldra alle kracht zou verloren hebben en het land aan anarchie zou zijn prijs gegeven.

De »eenigen de aanzienlijkste ingezetenen" van den Haag herinneren verder, dat de afstemming van het Ve Hoofdst. der staatsbegrooting »heeft plaats gehad om redenen *buiten* die begrooting gelegen." Dat is waar. Doch is het loyaal te verzwijgen wat de meerderheid der Tweede Kamer daartoe genoodzaakt had? De minister van Binnenlandsche Zaken vroeg niet van de Kamer de goedkeuring van de begrooting van zijn departement, op grond van de motieven ter verdediging van die begrooting aangevoerd: een *votum van vertrouwen* was het wat hij van de Kamer verlangde in de volgende kategorische bewoordingen, die eene kategorische beantwoording onvermijdelijk maakten:

»De Kamer kan mij (en ik eerbiedig dat regt volkomen) haar vertrouwen weigeren; of uit vrees voor mijne beginselen, of uit vrees voor mijne bekwaamheid, of uit vrees voor mijn ijver.

»Ik vraag bij de aanbieding mijner begrooting een votum van vertrouwen, en ik ontken dan ook niet het regt der Kamer, om mij dat votum te onthouden."

Aldus de heer Simons; en in welken toestand werd door deze woorden de Kamer gebragt? In den toestand, dat die vertegenwoordigers, die, te regt, de woorden des ministers niet zonder weerklank meenden te moeten laten en hem hun vertrouwen niet schenken konden, zijne begrooting moesten afstemmen. Hadden zij anders gehandeld, zij waren onopregt geweest.

Bij wat volgt in het adres, hadden de »eenigen der aanzienlijkste ingezetenen" van de rezidentie wel wat uitvoeriger mogen geweest zijn. »Zij achten het onnoodig, om bij den Koning over den heer dr. Simons in lof uit te weiden, overmits 's mans edele beginselen en bekwaamheid aan Uwe Majesteit bekend zijn." Eene duidelijke uiteenzetting der nog altijd raadselachtige beginselen van den minister van Binnenlandsche Zaken en eene regtvaardiging van het hem geschonken certifikaat van bekwaamheid, waren voor het publiek, dat nog steeds vraagt wie en [illegible] de heer Simons toch is, niet overbodig. Daarentegen hadden de »eenigen der aanzienlijkste ingezetenen," om niet belagchelijk te zijn, de pedante verklaring wel achterwege kunnen gehouden hebben, dat »het hen verheugt in de gelegenheid te wezen, des Konings keuze, aangaande het tegenwoordig ministerie, in het algemeen te kunnen toejuichen." Volkomen en onvoorwaardelijk is hunne toejuiching derhalve niet eens! Zoo zij 's Konings keuze toejuichen, het geschiedt slechts onder voorbehoud. Gelukkig echter, dat, des ondanks, 's Konings keuze hunne goedkeuring wegdraagt. Zij zouden anders welligt »vermeenen verpligt te zijn om den Koning kenbaar te doen worden" hun ongenoegen over zijne keuze en wij beleefden dan het vroeger ontworpen doch toen afgesprongen petitionnement aan den Koning »ter omverwerping van zijn ministerie." En zulk ingrijpen in de prærogatieven des Konings — altemaal uit »innige verknochtheid en liefde voor den persoon van Z. M.!"

De »eenigen der aanzienlijkste ingezetenen" »eindigen met den wensch, dat de liefderijke bedoelingen en zorgen, zoo onmiskenbaar door Uwe Majesteit voor al de ingezetenen des Vaderlands, zonder onderscheid, beoogd en aangewend, meer mogen worden gekend en erkend." — Wie miskent die »bedoelingen en zorgen" meer dan zij, wier eenig streven is hunne partij-inzigten, met ter zijdestelling der prærogatieven des Konings en ten koste van het algemeen welzijn, te doen zegevieren? — Verder wenschen de adressanten, »dat de door Uwe Majesteit gekozen staatsdienaren, met trouw en standvastigheid, Hoogstdenzelven zullen blijven ter zijde staan en dat ALZOO de giftige pijlen van kwaadgezinden mogen afstuiten op het schild van Oranje, waarop geschreven staat: »*je maintiendrai.*"

Om het vermetele dezer woorden wel te vatten, moet men ze in verband beschouwen met de slot-periode van het adres, die aldus luidt:

»De ondergeteekenden betuigen ook, dat zij steeds met innige verknochtheid en liefde voor den persoon *en de Regering* van Uwe Majesteit zijn bezield."

Hieruit, zoowel als uit hetgeen voorafgaat, blijkt ten allerduidelijkste dat de adressanten zich onderstaan den Koning te willen intimideeren, en dat zij, met gelijke »innige verknochtheid en liefde voor den persoon des Konings en zijne Regering [d. i. zijne ministers]" bezield, zijn heil afhankelijk stellen van het behoud van het tegenwoordig ministerie. Dit ministerie blijve gehandhaafd: ALZOO mogen — dus vervolgt de lasterlijke insinuatie — de giftige pijlen van kwaadgezinden afstuiten, enz. Men heeft niets meer noodig dan deze hoogst onvoorzigtige verklaring, om bevestigd te weten wat van elders reeds middagklaar aan 't licht was gebragt, dat, zoo er eene partij is in den lande, welker doel is onzen geëerbiedigden Koning naar de kroon te steken en Hem van haar wil en wenk afhankelijk te maken, deze partij geene andere is dan die der tegenwoordige adressanten.

---

Bij arrest van den Hoogen Raad der Nederlanden van heden is uitspraak gedaan in de zaak van den prokureur-generaal bij dien raad tegen jhr. mr. P. G. C. van Geusau, raadsheer in het prov. geregtshof van Limburg. De raad heeft dien heer schuldig verklaard aan het op 24 Junij 1856 weigeren van toegang tot zijn kelder aan beambten, met inachtneming der bepalingen van de wet, ten zijnen huize verschenen, om onderzoek te doen naar den in zijnen kelder voorhanden zijnde wijn. Hij is dienvolgens veroordeeld tot eene geldboete van *f* 25, ten voordeele der gemeente Maastricht, met bepaling, dat, indien hij binnen twee maanden, na daartoe te zijn aangemaand, die boete niet voldoet, deze zal vervangen worden door eene gevangenisstraf van drie dagen.

---

Het provinciaal geregtshof in Groningen heeft, bij arrest van 12 Jan., het vonnis der arrondissements-regtbank tegen den boekdrukker P. S. Barghoorn, wegens het drukken en verspreiden van een geschrift zonder den naam van schrijver of drukker, gewezen, bevestigd voor zoover de schuld van den beklaagde, de qualifikatie en de veroordeeling in de kosten betreft, doch vernietigd wat de toepassing der straf aangaat, en in zooverre op nieuw regtdoende, den beklaagde veroordeeld in eene geldboete van drie gulden en in de kosten van het hooger beroep. (*Pr. Gr. Ct.*)

---

In het Nommer van 13 Nov. jl. van een der surinaamsche bladen leest men het volgende:

»Het strekt ons tot genoegen te kunnen mededeelen, dat het Z. M. den Koning behaagd heeft, met volle goedkeuring van de door den heer gouverneur, ten aanzien van de alhier opgerigte *Protestantsche Mettray*, genomen voorloopige beschikkingen, daarenboven, naar aanleiding van Z. Exc. voorstellen: *a.* eene som van *f* 3000 [van landswege?] beschikbaar te stellen, ter bestrijding van de eerste kosten van genoemden Mettray, om in drie maandelijksche termijnen, elk van *f* 500 en naar gelang daartoe behoefte bestaat, te worden uitgekeerd; en *b.* toe te staan, dat voor de opname van 50 weezen en andere behoeftige jongens, gedurende de drie eerste jaren, voor elk kind, maandelijks, *van landswege* de som van *f* 6 worde goedgedaan. Deze milddadigheid van Z. M. onzen geëerbiedigded Koning is een bewijs te meer van HD. belangstelling in het welzijn der bevolking van deze kolonie."

---

Men verneemt, det het ontwerp van wet nopens het lager onderwijs op het typografiesch bureau is gedrukt, ten einde bij de behandeling van hetzelve in den ministerraad en bij den Raad van State, exemplaren te hebben. Zoo lang het nog niet bij den Raad van State is overwogen, kan het nog niet aan de Kamers toegezonden, veelmin voor haar gedrukt worden.

---

'sGRAVENHAGE, 14 Jan. HH. KK. HH. prins en prinses Hendrik zullen, naar men verwacht, tegen den 19den dezer, de verjaardag van H. M. de Koningin-moeder, in de rezidentie teruggekeerd zijn, zoo geen bijzondere omstandigheden eene langere tegenwoordigheid van den prins in Luxemburg mogten vorderen.

ROTTERDAM, 13 Jan. Aangaande het ontwerp van wet op het lager onderwijs, dat in gereedheid, doch nog niet gedrukt is, verneemt men bereids de volgende bijzonderheden:

De kweekschool voor schoolonderwijzers zal behouden, op betere grondslagen gevestigd en aanmerkelijk uitgebreid worden. — Het christelijk beginsel bij het onderwijs zal gehandhaafd worden, en naarmate van plaatselijke omstandigheden in meerdere en mindere mate, met het godsdienstig onderwijs vereenzelvigd worden.

De openbare onderwijzers en de hulponderwijzers zullen geheel van rijkswege bezoldigd worden.

De gemeente-besturen zullen voor de schoolgebouwen, woningen en schoolbehoeften moeten zorgen.

De scholen zullen in klassen verdeeld worden, en het onderwijs naar plaatselijke omstandigheden op landbouw, industrie en zeevaartkunde toegepast worden.

Het toezigt over de scholen zal den schoolopzieners, die geheel voor hunne betrekkingen moeten leven, en geene andere ambten mogen bekleeden, opgedragen worden.

Voorts is er in geheel het ontwerp weder veel gebruik gemaakt van het vorige ontwerp, en het voorloopig verslag van de Tweedo Kamer der Staten-Generaal.

Het wets-ontwerp op het onderwijs met de memorie van toelichting is, zoo verneemt men, als manuscript, vervat in ongeveer vier en een half boek folio schrijfpapier, te zamen ruim 400 bladzijden uitmakende. Het is dus aanmerkelijk uitgebreider dan de vorige ontwerpen met de [illegible] (*H.*)

'sHERTOGENBOSCH, 12 Jan. Sedert Zaturdag jl. is binnen deze stad aangekomen de heer Mr. de Macar, advokaat te Luik; zijne komst staat in verband met de daarstelling van den spoorweg van Luik over Tongeren, Munster, Bilsen, Peer en Eindhoven naar 's Hertogenbosch, waarvoor thans de koncessie bij de beide regeringen, Nederland en België, is aangevraagd; de societeit, welke dien weg wil ondernemen, heeft eene regtstreeksche verbinding op het oog van Marseille over België en Nederland naar Hamburg; dat grootsche plan zou verwezenlijkt worden tot het geven van eene uitbreiding, om den nu ontworpen weg van 's Hertogenbosch over Nijmegen en Arnhem, door Groningen en Hanover naar Hamburg. Zoo zal ook, of is reeds koncessie door den heer Bredius, te Dordrecht, aangevraagd tot daarstelling van een spoorweg van Dordrecht over Tilburg naar Eindhoven. (*Handelsblad.*)

DEVENTER, 10 Januarij. Wij vernemen, dat het adres, dat hier ter teekening op het Raadhuis gelegen heeft, slechts door *drie* personen is onderteekend. Wij vinden dit zooveel te belangrijker, omdat hier zoo algemeen en zurig mogelijk naar een spoorweg gewenscht wordt, en de weinige bijval dus alleen te verklaren is uit de vrees, dat het adres eene bedekte poging bevatte om het tegenwoordige ministerie of den minister Simons te steunen. Een overtuigend bewijs dus van de gezindheid onzer bevolking dienaangaande. (*IJsselbode.*)

GOES, 13 Jan. Wij vernemen uit eene goede bron, dat door de belgische schipperij te Antwerpen een adres is gezonden aan den minister van Buitenl. Zaken in België, door ruim 60 schippers onderteekend, waarbij adressanten verzoeken, dat Z. E. pogingen aanwendde in het belang der scheepvaart, dat het door dit eiland te brengen kanaal, van den Biezelingschen Ham naar de Sandkreek worde gegraven, als zijnde dit de beste en veiligste punten. Zal de nederlandsche schipperij dit voorbeeld volgen?

---

MAASTRICHT, 12 Jan. In den voormiddag is eene brouwerij onder de gemeente Oud Vroenhoven, in de nabijheid dezer stad, geheel afgebrand; door de snelde hulp der brandspuiten van den heer P. Regout, zijn de omliggende gebouwen gespaard gebleven.

---

# BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

## FRANKRIJK.

PARIJS, 13 Jan. De *Constitutionnel* bevat weder eene

mededeeling in den gevaarlijken vorm, dien dat blad kiest als zijn berigten een half-officiëel karakter dragen. Deze mededeeling bevestigt de vrij stellige geruchten, die gedurende eenige dagen hebben geloopen over een schikking in de zaak van Neufchatel, doch schijnt ter zelfder tijd de strekking te hebben van de al te uitbundige zegekreten der zwitsersche bladen wat te matigen, door in duidelijke bewoordingen te verklaren, dat de door Frankrijk voorgestelde schikking geheel en al met de oogmerken en wenschen van Pruissen overeenkomt.

De zich hier ophoudende leden van het britsch parlement, die het tegenwoordig ministerie Palmerston ondersteunen, hebben van den leider hunner partij berigt ontvangen, dat men hen uiterlijk 3 Februarij te Londen verwacht, om tegenwoordig te zijn bij de opening en de eerste zittingen van het Parlement. Zonder twijfel hebben Palmerstons vrienden, die in het buitenland reizen, de zelfde uitnoodiging ontvangen. Men houdt het er voor, dat de eerste minister, bij de opening der zitting, een krachtigen aanval vreest van de oppozitie, waartegen hij zijne bondgenooten bij tijds in de wapenen roept. Het ontbreekt der oppozitie niet aan grieven om er het bewind hevig mede te bestoken. De staatkunde van het tegenwoordig engelsch kabinet is in den laatsten tijd niet zeer gelukkig geweest. Lord Palmerston heeft zich tegen het bijeenkomen der konferentie aangekant en de konferentie heeft plaats gehad. Lord Palmerston wilde dat Rusland van Bolgrad, zonder inwilligingen van de andere mogendheden, afstand zou doen, en Rusland heeft een nieuwe schadeloosstelling ontvangen. Lord Palmerston wilde niet, dat de tijd bepaald werd, waarop de Zwarte Zee zou moeten worden ontruimd, en het protokol der konferentie wijst een stellige dagteekening aan. Ziedaar een kort overzigt zijner teleurgestelde wenschen, wat den nasleep van het oostersch vraagstuk betreft. Wat Neufchâtel aangaat, de gansche diplomatie weet hoe druk lord Palmerston in de weer is geweest, om de bemiddeling van Frankrijk te beletten, en men ziet het, juist door die bemiddeling is de schikking voorgeslagen, waarmede Pruissen en de zwitsersche republiek hoogst waarschijnlijk genoegen zullen nemen. Als men daarbij bedenkt, dat de oorlog met Perzië en vooral de aanval op Canton [illegible] publiek hebben [illegible] verbazing te weeg brengen, dat lord Palmerston al zijne strijdkrachten behoeft, om den aanval het hoofd te bieden, die hem te wachten staat van de zijde der oppozitie.

Met de aankomst van Feruk-Khan en zijn ontvangst door den Keizer, zullen er tusschen de engelsche Regering en de [illegible] nieuwe [illegible] zullen wezen, dat de goede verstandhouding tusschen beiden, die toch in den laatsten tijd nog al heeft geleden, er sterker door zal worden.

De dames van het hof verlangen zeer den perzischen gezant te ontmoeten; hare nieuwsgierigheid is zeer gespannen door hetgeen men van de pracht van den oosterling en zijn rijk gekleed gevolg verhaalt. Daarenboven zegt het gerucht, dat hij een aantal kostbare Tachemiesen sjaals medebrengt. Vele hopen [illegible] geschonk te zullen ontvangen.

Van de gewoonlijke jaarlijksche bals, die de prefekt der Seine op het stadhuis geeft, wordt met het eerste gewacht tot de aankomst van den grootvorst Konstantijn, van wien men hoopt dat hij het met zijn tegenwoordigheid zal opluisteren.

Men spreekt van een voorstel, om bij de bijeenkomst van het Wetgevend Ligchaam, 's Keizers jaargeld te vermeerderen. Het laatste verslag van den minister van Staat over het bestier der civiele lijst, schijnt de strekking te hebben gehad van de openbare meening op zulk een verhooging voor te bereiden.

Ook wint het gerucht weder veld, dat het aantal der senatoren belangrijk zal worden vermeerderd. De Regering, zegt men, die van [illegible] spreken, zou daarmede op het oog hebben van verscheiden bewezen diensten te beloonen, waartoe haar geen andere middelen geschikt toeschijnen.

De zaak van de *Univers* tegen den abt Cognat is heden op nieuw voorgeweest. De heer Jousseau, advokaat van den *Univers*, zeide bij den aanvang der teregtzitting, dat de abt Cognat en de redakteurs van den *Univers*, na de welwillende raadgevingen hun gedaan, en toegevende aan de gevoelens, door de vreeselijke misdaad, onlangs gepleegd in alle christelijke gemoederen opgewekt, afstand doen, de eerste van zijn regt om het vlugschrift, de *Univers* door zich zelven veroordeeld, [illegible] ten, en de redakteurs van den *Univers* van het voornemen, om hun aanklagt voort te zetten; welke verklaring door den abt Cognat en de bestuurder van den *Univers*, de heer Barrier, is onderteekend.

Het blijkt uit een mededeeling, door den advokaat van den abt Cognat, de heer Dufaure, ter teregtzitting gedaan, dat de vikaris-generaal van het aartsbisdom Parijs den abt Cognat dringend heeft uitgenoodigd een transaktie met zijn tegenpartij aan te gaan. De brief, waardoor dit geschiedde luidt aldus:

»*Mijnheer de abt,*

»De smartelijke omstandigheid, waarin wij ons bevinden, en gewigtige redenen maken het ons ten pligt om van U, in de hoedanigheid van uw geestelijk overste de hier bijgevoegde transaktie te eischen, die een einde zal maken aan het proces, dat tusschen u en de redakteurs van den *Univers* hangende is.

»Wij gelooven hierdoor een der Kerk nuttige daad te verrigten, die het hart der geloovigen zal verblijden.

»Ontvang, mijnheer de abt, de verzekering van mijn welwillende gevoelens, mede uit naam mijner ambtgenooten.

»BUGNET

»*Vikaris-generaal van het kapittel.*"

De laatste berigten uit Spanje zijn onrustwekkend. Er schijnt hevige gisting en spanning te heerschen, die moeijelijk te bedwingen valt. Een brief uit Madrid van den 7den gewaagt van een moordaanslag op den minister van Finantiën, den heer Barzanallana, gepleegd. De zaak schijnt echter geene politieke beteekenis te hebben en moet aan eene persoonlijke wraakneming toegeschreven worden. Een beambte namelijk van het ministerie van Financiën, vader van zeven kinderen, en wiens vrouw ziek was, vernam dat men hem wilde ontslaan. Hij begaf zich daarop tot den minister, die hem van het tegendeel verzekerde. Evenwel ontving hij vier dagen later het besluit, waarbij hij zijne betrekking werd ontnomen. In zijne wanhoop begaf hij zich toen naar het hôtel van het ministerie, wachtte daar totdat de minister het verliet, zette hem een pistool op de borst en drukte los. Gelukkig ontvlamde slechts het slaghoedje. De rampzalige wilde daarop zich-zelven door middel van een tweede pistool van het leven berooven, doch het wapen, dat tegen het hoofd gerigt was, zakte bij het losbranden, en de kogel trof hem slechts in den linker schouder. Men roemt in dit geval het gedrag van den minister, die de geheele zaak geheim heeft willen houden en den gekwetste zelfs in zijn hôtel heeft willen doen verplegen, doch de koetsier van den heer Barzanallana maakte de zaak ruchtbaar en de beambte bevindt zich thans in handen der justitie.

---

Tijdingen uit Italië, te Marseille aangekomen, berigten het verleenen van gratie aan de staatkundige veroordeelden. Verscheidene hervormingen zijn in Modena, Parma en Toskane ophanden. De handel in granen is traag. Er worden groote hoeveelheden verwacht, daar op vele plaatsen ontzettende massa's tot middelmatige prijzen zijn opgehoopt. Te Napels verwacht men, dat het verbod van uitvoer zal worden opgeheven.

Volgens berigten, met den *Euphrate* aangebragt, beëindigen de Engelschen hunne operatiën aan de perzische Golf. Zij wilden de expeditie in drie maanden eindigen. De Perzen leggen ook eene groote bedrijvigheid aan den dag in weerwil van geldgebrek en vrees voor binnenlandsche onlusten. Zij bezetten alle wegen naar Candahar. De heer Anuhkoff is naar Petersburg vertrokken om de hulp van den Keizer van Rusland in te roepen. De Russen zouden troepen ontschepen op de perzische eilanden in de Kaspische Zee.

Eene depêche uit Londen, te Konstantinopel ontvangen, behelst de goedkeuring der schikking, door Wilkins getroffen omtrent de turksche leening.

## ENGELAND.

LONDEN, 13 Jan. De *Evening Star* zegt, dat de onderhandelingen over de Sondtol te Kopenhagen zijn afgeloopen en tot een bevredigende uitkomst hebben geleid.

— Met betrekking tot den in de afgeloopene week gewoed hebbenden hevigen storm, verneemt men thans nog, dat langs de kleine uitgestrektheid tusschen de Tees en Tweed, alleen meer dan 30 schepen gestrand en 50 zeelieden om het leven gekomen zijn. Op de kust tusschen Berwick en Lowestof moeten meer dan 100 menschen het leven hebben verloren.

— Betreffende de te Konstantinopel op te rigten nationale bank, [illegible] *Times* het in omloop zijnde gerucht, dat er sprake was van eene groote leening van 10 of 12 millioen £. Zooveel moet slechts uitgemaakt zijn, dat door engelsche kapitalisten, aan wie de Sultan de konsessie voor den duur van 30 jaren verleend heeft, een bedrag van £ 200,000 gedeponeerd moet worden en dat de bank inlosbare banknoten zal uitgeven, die als wettig ruilmiddel zullen geldig zijn.

— De vereeniging van handelaren alhier die met Oost-Indië en China in handelsbetrekkingen staan, hebben zich ten gevolge der verwikkelingen met China, tot lord Clarendon gewend met het volgende verzoek:

»Wij hopen dat, wanneer het den admiraal Seymour gelukken moge onderhandelingen aan te knoopen tot een traktaat betreffende den in- en uitvoerhandel van Canton, de Regering alsdan spoedige en afdoende maatregelen zal nemen, om deze gewigtige aangelegenheid zoodanig te regelen, dat in het vervolg verwikkelingen met de chineesche autoriteiten vermeden worden, als thans hebben plaats gehad. Uwe lordschap weet dat de mogelijkheid eener zoodanige overeenkomst door de chineesche autoriteiten steeds uitgesteld is, en dat juist door deze omstandigheid de autoriteiten en bevolking van Canton slechts hardnekkiger en vijandelijker geworden zijn. De herstelling van een vrij handelsverkeer met Canton zal zonder twijfel niet alleen een einde maken aan de grofheden der Chineezen, maar zelfs een even vriendschappelijk verkeer ten gevolge hebben, als dit reeds te Shanghae plaats heeft. Het kan noodig zijn dat men zich op eene verzoenende, doch tevens nadrukkelijke wijze tot den Keizer van China-zelven wendt, hetzij van den kant van Engeland alleen, of van den kant van alle natiën, die een traktaat met China gesloten hebben en deel wenschen te nemen aan de voordeelen van een nieuw te sluiten traktaat met China. Het zal noodzakelijk zijn in zulk een traktaat het tarief betreffende der ad valorem geheven wordende regten te herzien, en wenschelijk zou het zijn behalve de vijf havens, ook nog andere voor het handelsverkeer geopend te zien, waartegen men van den anderen kant aan de chineesche schepen uit de gezamenlijke havens des rijks het vrije verkeer met Hongkong zou kunnen toestaan. Het zou voor de chineesche kooplieden en handelaren geen minder voordeel zijn dan voor de anderen, wanneer de scheepvaart op de groote rivieren opengesteld werd en een vast gezantschap te Peking kon blijven, om aan de eeuwige lokale verwikkelingen een einde te maken. De vereeniging verzoekt ten slotte, om, in geval een nieuw traktaat met China mogt worden gesloten, verdere inlichtingen te mogen geven nopens datgene, wat den engelschen handel te Canton bevorderlijk kan zijn, terwijl zij verder, ten bewijze van het groote belang, hetwelk het verkeer met Engeland heeft, aanvoert dat gedurende 1856 de uitvoer van thee 87,000,000 pond en van zijde 56,000 balen heeft bedragen tegen slechts 42,000,000 pond en 3000 balen in 1842.

Lord Clarendon heeft bij missive hierop geantwoord, dat de Regering hare aandacht zal schenken aan de in dat schrijven vervatte billijke opmerkingen en dat zij met genoegen raad zal inwinnen van de vereeniging, voor het geval dat men een nieuw traktaat met China mogt sluiten.

## DUITSCHLAND.

BERLIJN, 14 Januarij. Men schrijft uit Bern:

Eene boodschap van den bondsraad aan de bondsvergadering stelt voor om het proces wegens den opstand te Neufchâtel te vernietigen, en de gevangenen het land te doen verlaten, tot dat de definitive schikking zal zijn tot stand te gekomen, welke aan de goedkeuring der bondsvergadering zal worden onderworpen. De troepen zullen ontslagen worden. De russische en oostenrijksche gezanten hebben eene nota overhandigd van gelijken inhoud als de fransch-engelsche voorstellen.

— De *Neue Pr. Zeitung* zegt in haar Nommer van gisteren, dat Pruissen in de zaak van Neufchâtel geen ander besluit heeft genomen, dan dat, van de onderhandelingen te hervatten, wanneer de koningsgezinde gevangenen zonder voorwaarden in vrijheid gesteld zijn. Het blad voegt er bij, dat de mogendheden geen andere beloften van Pruissen hebben geëischt.

— Kolonel Manteuffel is van zijn zending naar Weenen teruggekeerd. Men weet nog niet welke gevolgen die opgeleverd heeft.

— De Groothertog Konstantijn van Rusland is volgens een berigt uit Hamburg in die stad aangekomen.

## STADSNIEUWS.

### BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 15 Januarij.

BEVALLEN (12 Jan.): E. Engelberts, geb. Biesterfeld, Z. — (13 Jan.): A. Revermann, geb. van de Wiele, Z. - S. J. Monnikendam, geb. Ries, D.

OVERLEDEN (27 Dec.): A. Santbergen.

### BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 14 Jan. Belg. leen. 2½ pc. Obligatiën 3 pc. 73¾; id. 4 pc. 98; Spanje 1 — 3 pc. [illegible] Binnenl. 3 pc. 37¾; Romeinen 5 pc. 86¼; Oostenrijksche 5 pc. 78; id. Nat. 5 pc. 79¼.

PARIJS, 14 Jan. Fransche 4½ pc. 94.—; 3 pc. 67.90; 4½ pc. Spanje 23¾; 3 pc. id. 37¾; 5 pc. Met. [illegible]

MADRID, 10 Jan. 3 pc. Schuld 38¾; id. 1 pc. [illegible]

LONDEN, 14 Jan. Cons. 93¾. Spanje 3 pc. [illegible] id. 1 pc. 23¾; Russ. 5 pc. 107¼; id. 4½ pc. 94 [illegible] Holl. 4 pc. 98; id. 2½ pc. 64¾; Sard. 5 pc. 89; Braz. 4½ pc. 102¼; Peru 4½ pc. 78; Gren. uitg. 7; id. werk. 24¼; Mexiko 3 pc. 21¾; Portugal 3 pc. 45; Ecuador 14¾; Venezuela 37; Wissel op Amst. 11.17¼; Hamburg 13.3¾.

WEENEN, 14 Jan. [illegible] id. 4½ pc. 71¼; Bank-Aktiën 1024; Credit Aktiën 309; Wissel op Londen 10.18; Amst. —; Parijs [illegible]

BERLIJN, 14 Jan. 3½ pc. Pr. Staatschuld — [illegible] Russ. [illegible]

HAMBURG, 14 Jan. Spanje 1½ pc. —; id. 3 pc. 38¾; [illegible] 3 pc. [illegible] Wissel op Londen 3/m. [illegible] Amst. [illegible]

FRANKFORT, 14 Jan. 5 pc. Met. [illegible] Spanje binnenl. 23¾; id. 3 pc. —; Wissel op Londen 3/m. 116¼; Parijs 93½; Weenen 112¼; Amsterdam —.

## PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

| | | 13 JAN. 4½ u. gebl. | 14 JAN. | 4½ u. | gebl. |
|---|---|---|---|---|---|
| *Nederl.*, Werkel. Schuld à | 2½ pCt. | 63⅜ | 63 7/16 | 63½ | 63 7/16 |
| Dito Dito | 3 » | 75⅝ | 75 7/16 | 75 9/16 | |
| Dito Dito | 4 » | 94⅞ | 94¾ | 94⅞ | 94 15/16 |
| Overzeesche Bezittingen | 4 » | | | | |
| Amortisatie-Syndikaat | 3½ » | 90¾ | | | |
| Actien Ned. Bank. | 4 » | | | | |
| Handel-Maatschappij | 4½ » | 133⅞ | 133¾ | 133⅞ | |
| Maatschappij van Weld. | 4 » | | | | |
| Oblig. Rijn-Spoorweg | 4½ » | | | | |
| Dito Hollandsche dito | | | | | |
| Obligatiën | 4½ » | 98¾ | | | |
| *België*, Certifikaten | 2½ » | | | | |
| Dito *Rothschild* | 2½ » | 51⅞ | 52⅛ | | |
| *Frankrijk*, Obligatiën | 3 » | | | | |
| *Spanje*, Onbep. Stukken | 1¼ » | 23 9/16 | 23½ | 23⅝ | 23 9/16 |
| Dito | 3 » | 40 9/16 | 40½ | | |
| Binnenlandsche | 3 » | 37 7/16 | 38 5/16 | 38⅜ | 38⅜ |
| Coupon Bewijzen | | 5 11/16 | 5 15/16 | 5 15/16 | |
| Amortisable Schuld | | 5⅞ | | | |
| *Portugal*, te Londen | 3 » | 44⅞ | 44⅝ | 44 15/16 | 44⅝ |
| Dito Uitgestelde | | 22½ | 22⅝ | 22¾ | |
| *Rusl.*, bij *Hope en C°.* | 5 » | 104 | 103¾ | 103⅞ | |
| Dito A°. 1828—1829 | 5 » | 102⅞ | 102¾ | | |
| Negot. 1831 en 1833 | 5 » | 92⅝ | 92¾ | | |
| Inschr. bij *Stieglitz*, 5e Serie | 5 » | 94½ | 94½ | | |
| Dito idem 6e » | 5 » | 96 | 96 | 96 1/16 | |
| Certifikaten te Hamburg | 5 » | | | | |
| Dito dito te Londen | 4½ » | 94 | 94 | | |
| Dito dito *Hope en C°.* | 4 » | 84⅝ | 84½ | | |
| Dito *Stieglitz* | 4 | 84 | | | |
| Dito 5e Serie | 4 » | | | | |
| Dito in Zilver | 6 » | | | | |
| Inschr. op 't Grootboek | 6 » | | | | |
| Dito Certifikaten | 6 » | 64¼ | 64¼ | | |
| *Polen*, Aand. met Lot. fl. 500 | | 151 | 151 | | |
| Schatkist-Obligatiën | 4 » | 77 | 77 | | |
| *Oostenrijk*, Metalliek | 5 » | 74 5/16 | 74⅛ | 74¼ | 74 5/16 |
| Dito rente te Amsterdam | 5 » | 85 | 84⅞ | 85 | 84⅞ |
| Dito Nationale | 5 » | 75⅝ | 75½ | 75⅝ | |
| Dito | 2½ » | 38 9/16 | 38 9/16 | | |
| *Weener* Bank | 5 » | | 79½ | | |
| Dito | 4 » | | | | |
| Aand. met Loting fl. 250 | | 360 | | | |
| Nieuwe dito 1854 | | 313 | 314 | | |
| Pruiss. Aand. 1854 | 3½ » | 207½ | 207½ | | |
| *Napels*, Cert. bij *Rotsch.* | 5 » | | | | |
| *Denemarken*, dito | 5 » | | | | |
| *Louisiana*, te Londen | 5 » | | | | |
| *Brazilië* | 5 » | 97⅛ | 97⅛ | | |
| Dito 1843 | 5 » | 96 | | | |
| *Mexiko*, te Londen £ 100 | 3 » | 21 | 20⅞ | 20 15/16 | |
| Dito Onbepaalde | 3 » | 21 | 20⅞ | 20 15/16 | |
| *Peru* | 4½ » | 75 | 75 | | |
| *Grenada*, dito à £ 100 | 3½ » | 20 15/16 | 21 | 21 5/16 | 21 5/16 |
| Dito Uitgestelde | | | 6 7/16 | 6½ | |
| *Ecuador* | 1 » | 14¼ | 14 5/16 | | |
| *Venezuela*, te Londen | 4½ » | 34¼ | | | |
| Dito Uitgestelde | | | 13⅞ | | |
| *Amerika*, Bank-Aktiën Cert. | | 1⅛ | | | |
| Dito Orig. | | | | | |
| *Grieken*, Bl. 1825 | 5 » | 5⅝ | | | |

Prost 68¾, ¼; Gren. onb. 21, 5/16, 5/16; Ecuador onb. 13 11/16.

Bij levendigen handel waren binnen- en buitenlandsche fondsen prijshoudend, Sp. Coup. Bew. gevraagd en tot verbeterde koers te plaatsen.

***Koers van het Geld:*** Beleening 4½ pCt., Prolongatie 4½ pCt., Diskonto 5½ pCt.

## Wisselkoers.

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Parijs | 2/m. | *f* 54⅞ | Livorno | 2/m. | *f* 39 |
| » | zigt | » 55¼ | Napels | » | » 82 |
| Bordeaux | 2/m. | » 54¼ | Petersburg | » | » 1.81 |
| » | zigt | » 54⅞ | Weenen | 6/w. | » 32⅝ |
| Madrid | 3/m. | » 234 | Augsburg | » | » 35 5/16 |
| Cadix | » | » 234 | Frankfort | » | » 98½ |
| Seville | » | » 233 | Hamburg | 2/m. | » 34 11/16 |
| Bilbao | » | » 233 | » | zigt | » 35 5/16 |
| Lissabon | » | » 39½ | Londen | 2/m. | » 11,55 |
| Porto | » | » 39½ | » | zigt | » 11,67½ |
| Genua | 2/m. | » 45 | Rotterdam | | » |

## HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 14 Januarij.

GRAANMARKT.

Granen zonder handel.

*Raapolie* op 6/w. *f* 53¼; Vliegend *f* 52; 1° Mei ek. *f* 49½, ¼; 1° Sept. Oct., Nov. en Dec. *f* 46. *Lijnolie* op 6/w. *f* 40¾; Vliegend *f* 39½, 40, 1° Maart *f* 39½, ¾; April *f* 39¾-40, Mei ek. *f* 40; Sept., Oct., Nov. en Dec. *f* 40¾. 41¼. *Hennepolie* op 6/w. *f* 48¼; Vliegend *f* 47.

ANTWERPEN, 14 Jan. *Koffij*. Van Bahia zijn 500 balen ex *David Hoadley* a 33 c. afgedaan. Voorts zijn verkocht. 113 b. Havana *Tabak* ex *Jolo*. 70 tierces Carolina *Rijst*, 300 k. Malaga *Citroenen* en *Oranjeappelen* etc.

LONDEN, 13 Jan. *Suiker* flaauwer en 6 d. lager waartoe 314 v. W.-I., 12864 zak Mauritius en 8705 zak Bengaal af gingen, wit Benaris 6 d. a 1 s. lager. Geraffineerd lusteloos, bruine Lompen 51 s. 5 d.

Thee. 6000 kn. reëel ord. Congo a 11¾ d. gedaan, 1 s. is niet meer te maken en wacht men nadere tijdingen af.

*Rum* vast 100 p. ord. Jamaica a 4 s. 4 d. en 70 cw. gemeen Madras a 2 s. 4 d. p. proef galon gedaan.

*Koffij*. Native vast, op 55 s. voor goed ord. en 56 s. voor sup. Plantation weder hooger, zeer fijn ord. grijs kleinbonig 62 s. a 66 s.

*Rijst*. Wit Bengaal 3 a 4½ d. lager. Madras 3 d. lager.

*Peper*. Witte hooger. Penung a 9 d. en Singapore a 8½ d. voor middl. opgeh.

*Cassia Lignia* 5 a 7 s hooger, 5238 kn. zijn in Veiling grootendeels opgeh. first pile 113 a 123 sh.

*Talk* 60 sh. Op alle perioden tot Maart toe.

*Olie*. Lijnolie kalm 38 s. 6 d. Coers d°. vast. 118 Ton Cochin a 31 s. en 75 ton Ceylon, mede zeilend, a 49 s. gedaan.

AVIGNON, 11 Junij. *Meekrap* geanimeerd. Rosé raeijn fr. 47 a 43. Palud fr. 52, rosé 59 a 60, paluds 62 a 63 fcs.

NEW-ORLEANS, 31 December. Per telegraaf. *Katoen* vast; middling 13 a 13⅜.

*Meel* flaauw en lager; overal voor inf. Kwal.

Van *Suiker* gingen 3 a 4000 m. en 1000 kn. afl.

*Vrachten* vast.

BALTIMORE, 27 Dec. *Tabak* blijft levendig met beperkten aanvoeren en voorraad. Men noteert Maryland common $ 6.50 a 7 50, middling a brown $ 8: brown leafl 8.50 a 10. In Ohio komt mede weinig aan.

*Vracht* naar Liverpool genoeg aangeboden; men neemt 30 s Katoen, 4 s. per vat en 10 d. per bushel Graan.

*Koers* op Londen 8 a 8⅞ pc. premie. Op Amst 41¼ a ½.

NEW-ORLEANS, 30 Dec. *Katoen* vast. New-Orleans middling 12½ c.; Liverpool middl. 12⅛ c.

*Koers* op Londen 7⅞ pc. premie.

*Vracht* naar Liverpool 19 s. 3½ d. Naar Havre 1½ c.

MOBILE, 27 Dec. *Katoen* middl. 11⅞ c Deze week 15/m balen verkocht

*Vracht* naar L. nominaal 11/32 p.

SAVANA, 24 Dec *Katoen* Middl. 12 c., midd. fair 12⅜ c, fair 12½ c.

CHARLESTON, 31 Dec. *Katoen* Middl. 12½, d°. fair 13 c.

*Rijst* met geregelde vraag en alles vindt grif plaatsing. Meest alles werd a $ 3¾ a 4⅛ gedaan De aanvoeren bedongen 3645 tierces. — *Vrachten* Katoen naar Liverpool in vierkante balen ½ a ⅝ d., dito naar Havre ¾ c.

*Koers* op Londen 8½ a 8⅝ pCt. premie.

## SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

BROUWERSHAVEN, 13 Jan Harten, Australië, Batavia n. Rott - Baudltz, Maria Elizabeth Margaretha, Rott. n. Batavia - Lambert, Cumberland, Rott. n. New-York.

UITGEZEILD:

TEXEL, 13 Jan. Pauls, Ida, Lissabon.

### RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 15 Jan., in lading naar:

| | |
|---|---|
| *Keulen.* | P. Schuller, Cöln N°. 30. |
| *Ruhrort.* | C. Scholten, Hoffnung. |
| *Maintz.* | J. Leydekker, Maintz N°. 2. |
| *Frankfort.* | G. J. Andres, Frankfort N°. 9. |
| *Ludwigh. en Mannheim.* | H. S. Wilson, Rijn en Amstel. |
| *Wesel.* | E. T. Beijer, de Hoop. |
| *Mannheim.* | M. Buchner, die Harmonie. |

*Rijnhoogte* ARNHEM, 14 Jan. 1 el 90 duim.
KEULEN, 14 » 11 vt. 2 »


## Advertentiën.

(2836) Heden overleed in den ouderdom van 47 jaren, den Wel-Edelen Heer CHRISTOFFEL ZURHORST.

Als Executeurs-Testamentair,
ROTTERDAM, J. B. BAX.
11 Januarij 1857. A. SCHOLLAERD, Gz.

## Een geheel nieuw Kerk-Orgel,

vervaardigt van de beste Ingrediënten, met **twee Klavieren**, en **Pedaal** 1½ Octaaf, voorzien van de volgende Registers:

| | |
|---|---|
| Bourdon 8 vt | Doublette 2 vt |
| Prestant 4 » | Euphone 8 » Bas. |
| Montre 8 » discant | id. 8 » Discant. |
| Fluit 4 » | |

wordt aangeboden te vervaardigen voor . . *f* 1325.—

De vele Orgels van den vervaardiger die er bestaan, ook van 2 en 3 klavieren, die naar evenredigheid even billijk gemaakt worden, kunnen bezigtigt en onderzocht worden, en is de ondergeteekende bereid, *op franco* aanvrage, niet alleen alle elucidaties te geven, maar de onderscheidene Eerwaarde Heeren Geestelijken aan te wijzen bij wien men zich nader kan informeren, echter altijd aan diegenen, die hem blijken, geauthoriseert te zijn, te kunnen handelen.

Het zal overbodig zijn, te zeggen, dat bovenstaand Orgel verlangt wordende, met 1 klavier en pedaal, de prijs aanmerkelijk doet verminderen.

J. D. VAN KALMTHOUT, Gz.,
Muziekmeester.

THOLEN, 14 Januarij 1857. (2844)

(2843) Bij Gebr. VAN LANGENHUYSEN te 's Gravenhage, is uitgegeven:

I. **Algemeen Reglement** voor de Besturen der Parochiale en andere Katholijke Instellingen van Liefdadigheid, in het Bisdom van Haarlem. Prijs *f* 0.25.

II. **Algemeen Reglement** voor de Parochiale Kerkbesturen, in het Bisdom van Haarlem. Prijs *f* 0.25.

De ondergeteekende verklaart, dat in den laatsten tijd alhier vele kinderen door mazelen en roodvonk werden aangetast, aan wier herstel de ouders dikwijls twijfelden, en dat velen der aangetaste kinderen door het bijzonder geneesmiddel van Dr. LANG in zeer korten tijd genezen zijn.

*Pflaunloch*, T. JOSEPH KÖHLE.
15 April 1814. Burgemeester.

De ondergeteekende, bij UWelEd. Zeer Gel. geheel onbekend, maar sedert lang met de meeste hoogachting en dankbaarheid jegens U vervuld, gevoelt zich genoopt, U het volgende getuigenis toetezenden.

In Februarij j.l. werd ik, 35 jaren oud zijnde, en in het genot van eene goede ligchaamsgesteldheid, plotseling door de jicht aangetast, welke mij zoo hevig aangreep, dat ik 9 maanden achtereen niet gaan, staan of zitten kon; alle voedsel moest mij als een kind toegediend worden; gedurende al dezen tijd ontvlood mij de slaap, en de smart was ondragelijk, alle middelen der kunst werden vruchteloos aangewend, en mijne beweginglooze extremiteiten werden door mijne Collega's als geheel verlamd verklaard.

In dezen treurigen toestand sprak mij een mijner vrienden over Uw middel, waarop ik onmiddelijk besloot ook dit nog te beproeven; ik had nog geene afdeeling van Uwe pillen gebruikt, of ik gevoelde reeds beweging in de extremiteiten; ik beproefde te loopen, en het ging; bemoedigd ging ik met het gebruik der pillen voort, en mijne herstelling vorderde dagelijks zoozeer, dat ik mij tegenwoordig, buiten eene nog overgeblevene zwakheid in de voeten, volkomen gezond en tot de voorzetting van de dienst bekwaam gevoel.

Mijne genezing verwekte bij mijne Collega's, die mij behandeld en als ongeneeslijk verklaard hadden, en bij mijne overige bekenden, algemeene verwondering, en ik verzekerde hen, dat ik de terugkeer mijner gezondheid alléén aan Uwe pillen te danken had, zoo als ik bij deze overeenkomstig de waarheid openlijk verklaar.

*Bamberg*, WILDERMANN,
27 November 1820. Bat. Dokt. bij 't 2e Huzaren-Regim.

De in alle Duitsche landen zoo gunstig bekende **PILLEN** van den Beijerschen Geneesheer **Dr. MATHIAS LANG**, zijn ook hier door bemiddeling van het **VERKOOPHUIS** en de bekende Dépôts voor 75 Cent en *f* 1.40 het Doosje te verkrijgen. Zij genezen Maagkramp, afwisselende heete en koude Koortsen, pijn in de Leden, Podegra, Klierziekte, Waterzucht, Geelzucht, Duizelingen, Aambeijen, [illegible] Verstoppingen, Beeneters, Buikloop, Pokken, Mazelen en Roodvonk, [illegible] St. Vitus-Dans, Braakloop en nog andere Ziekten, die in het Boekje opgenoemd worden. Tegen *Podegra*, *Stijfte in de Leden*, en *Verlammingen* zijn zij met goed gevolg gebruikt. De Brochure is in het **VERKOOPHUIS** en de bekende Dépôts te verkrijgen. (2819)

Bij den Boekh. C. L. VAN LANGENHUYSEN is van de pers gekomen en alom verkrijgbaar gesteld:

# CALLISTA,

## EENE SCHETS UIT DE DERDE EEUW,

DOOR

## JOHN HENRY NEWMAN DD.,

***Rector aan de Katholieke Universiteit te Dublin.***

Uit het Engelsch vertaald met vergunning van den schrijver, door N. L. SCHEFFERS, (vertaler van *Fabiola*).

Met eene fraaije titelplaat. Prijs . . . *f* 2.10.

De uitgever vertrouwt, dat druk en papier geëvenredigd woorden aan de belangrijkheid van den Inhoud.

# PORTRET

VAN

**Zijne Doorluchtige Hoogwaardigheid**

MONSEIGNEUR

## F. J. VAN VREE,

***Bisschop van Haarlem.***

De ondergeteekenden, willende voldoen aan het verlangen van zeer vele Katholieken, welke zoo gaarne in het bezit wenschen te zijn van een Portret van hunnen beminden Bisschop, dat minder kostbaar in prijs is dan het reeds bestaande, hebben thans aan dien wensch voldaan en een **zeer fraai welgelijkend lithographiesch Portret**, in het licht gegeven, voor den geringen prijs van . . . . . . *f* 1.00.

Dito op Chineesch papier . . . . . » 1.50.

Voorts zijn nog steeds bij dezelfde Uitgevers van de Staalgravure exemplaren verkrijgbaar à *f* 6, en proefdrukken à *f* 10.

FRANS BUFFA EN ZONEN.
C. L. VAN LANGENHUYSEN.


Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.

Bijvoegsel van *de Tijd*, Noord-Hollandsche Courant,
van Vrijdag 16 Januarij 1857.

# STATEN-GENERAAL

## TWEEDE KAMER.

## Ontwerp van Wet op de zamenstelling der Regterlijke Magt en het beleid der Justitie.

### EERSTE AFDEELING.

*Van de zamenstelling der regterlijke magt en het beleid der justitie in het algemeen.*

Art. 1. Regtsmagt in burgerlijke en strafzaken wordt, overeenkomstig de bij deze wet vastgestelde regelen van bevoegdheid, uitgeoefend door kantongeregten, arrondissements-regtbanken en den Hoogen Raad, als opperste geregtshof voor het geheele Rijk.

Waar de behoefte dit medebrengt, kunnen door Ons ook regtbanken van koophandel worden aangesteld, welke alsdan uitsluitend belast zijn met de zaken van koophandel, [illegible], door de wet te stellen.

Art. 2. [illegible] omvat de kennisneming en beslissing van alle twistgedingen over eigendom of daaruit voortspruitende regten, over schuldvordering en andere burgerlijke regten.

Die in strafzaken omvat de kennisneming en beslissing van alle vervolgingen tot toepassing der wettig bepaalde straffen, tenzij voor de regtsmagt in strafzaken een andere regter zijn aangewezen.

[illegible] zich, in de [illegible] bijzondere wetten of algemeene maatregelen van inwendig bestuur geregeld, mede [illegible] tot de uitspraken der regterlijke magt in [illegible] koloniën en bezittingen van den Staat in andere werelddeelen.

Art. 4 Bijzondere wetten regelen de regtsmagt ten aanzien van burgerschapsregten.

Art. 5. Het openbaar ministerie wordt uitgeoefend door den procureur-generaal bij den Hoogen Raad; de procureurs des Konings bij de regtbanken in het eerste arrondissement der provinciën gezeteld; de officieren van justitie bij de overige arrondissements-regtbanken, en, namens de twee laatsten, door substituut-officieren bij de kantongeregten.

De waarneming van het openbaar ministerie bij meer dan één kantongeregt kan aan één substituut-officier worden opgedragen.

Art. 6. Het openbaar ministerie is belast met de handhaving der wetten, en, behoudens de uitzonderingen, in andere wetten gemaakt, met de vervolging van alle misdrijven en het doen uitvoeren van alle strafvonnissen.

In burgelijke zaken wordt het, behalve in zake van cassatie en de gevallen van art. 67 dezer wet, bij den Hoogen Raad en de regtbanken slechts gehoord, voor zooverre de regter of het openbaar ministerie het verlangt.

Ook wanneer het niet in zijne conclusien moet gehoord worden, kan het de burgelijke teregtzittingen bijwonen.

Bij de kantongeregten wordt het in burgerlijke zaken niet gehoord, en is het op de burgelijke teregtzittingen nimmer tegenwoordig.

Art. 7. De leden der regterlijke magt worden door Ons benoemd.

Hun getal en bezoldiging wordt vastgesteld overeenkomstig de staten *A*, *B* en *C*, achter deze wet gevoegd.

Art. 8. Bij elke arrondissement-regtbank worden twee tot vijf regters-plaats-vervangers, in elk kanton twee tot vijf hulp-kantonregters benoemd.

Art. 9. De leden van en procureur-generaal bij den Hoogen Raad, de leden der arrondissements-regtbanken, alsmede hunne plaatsvervangers, worden benoemd voor het leven: de overige ambtenaren van het openbaar ministerie, alsook de griffiers en substituut-griffiers, tot wederopzeggens toe; de hulp-kantonregters voor vijf jaren.

Art. 10. De leden van den Hoogen Raad worden door Ons benoemd overeenkomstig art. 158 der Grondwet.

De Hooge Raad, de aldaar voorgeschrevene kennisgeving doende aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, voegt daarbij eene door de leden, met den procureur-generaal in raadkamer vergaderd, opgemaakte aanbevelingslijst van tien personen, ten einde de Tweede Kamer daarop zoodanig acht sla, als zij dienstig oordeelt.

Art. 11. De kantonregters zijn leden der regtbank van het arrondissement, waar binnen hun katongeregt gevestigd is.

Door de regtbank, in raadkamer, met den procureur des Konings of officier van justitie, vergaderd, worden die leden der regtbank, welke als kantonregter zullen optreden, voor den tijd van twee jaren aangewezen.

De daartoe aangewezene leden, daaraan niet voldoende, kunnen uit hun ambt worden ontslagen op de wijze, in artikel 24 dezer wet voorgeschreven.

Na verloop van hunnen diensttijd worden zij door een ander lid der regtbank op de hiervoren bepaalde wijze vervangen, ten ware zij zelven zich zoodanige aanwijzing andermaal laten welgevallen.

De presidenten, vice-presidenten en regters-commissarissen kunnen niet als kantonregters worden aangewezen.

Art. 12. De aldus aangewezen kantonregters hebben hunne vaste [illegible] der regtbank, waarvan zij lid zijn, gezeteld is.

Zij houden in de hoofdplaats van ieder der kantons, tot hun regtsgebied behoorende, zoovele zitdagen als de behoefte medebrengt, minstens één in iedere maand.

Waar de plaatselijke gesteldheid dit vordert, kan door Ons, in afwijking van het eerste lid dezes artikels, den kantonregter, op voordragt der regtbank, of deze gehoord, eene andere woonplaats worden aangewezen.

Art. 13. De aanwijzing der kantons, welke, in afwachting der herziening in art. 93, tweede lid, bedoeld, tot het regtsgebied van één en denzelfden kantonregter gebragt worden, geschiedt door de wet.

Art. 14. Aan elk der aangewezen kantonregters wordt door den procureur des Konings of officier van justitie één zijner substituten toegevoegd; ten einde in strafzaken het openbaar ministerie bij de kantongeregten waar te nemen.

Het eerste en derde lid van art 12 is op den substituut-officier toepasselijk.

Art. 15. De tot kantonregters aangewezene leden eener arrondissements-regtbank en de hun toegevoegde substituut-officieren genieten in geen geval andere geldelijke voordeelen dan de bezoldiging, aan hunne hoedanigheid van lid van of ambtenaar bij de regtbank verbonden. Hun wordt echter schadevergoeding voor reis- en verblijfkosten toegekend, nader door Ons te regelen.

Art. 16. De kantonregters kunnen deel nemen aan alle werkzaamheden der regtbank, waarvan zij lid zijn.

Bepaaldelijk kunnen zij deel nemen aan het onderzoek, in eersten aanleg of hooger beroep, van de misdrijven, waartegen lijf- of onteerende straf is bedreigd. De substituut-officieren, aan de kantonregters toegevoegd, kunnen door den procureur des Konings of officier van justitie tevens met andere werkzaamheden van het openbaar ministerie worden belast. De kantonregters en de hun toegevoegde substituut-officieren onthouden zich echter van die zaken, welke, na vroeger te hebben gediend bij een kantongeregt, later worden aangebragt bij hunne regtbank.

Art. 17. Al de leden der regterlijke magt, behalve de hulp kantonregters, voor zooverre deze niet gelijktijdig regter-plaatsvervanger zijn bij eene regtbank, moeten op eene Rijks-hoogeschool den graad van meester in de beide regten verkregen hebben; en zulks, sedert tien jaren de leden, ambtenaren van het openbaar ministerie en griffier van en bij den Hoogen Raad; sedert drie jaren de leden van, de procureur des Konings, officieren van justitie en griffiers bij de arrondissements-regtbanken, alsook de substituut-griffiers bij den Hoogen Raad.

Art. 18. De leden der regterlijke magt moeten den ouderdom bereikt hebben: de leden, ambtenaren van het openbaar ministerie en griffier van en bij den Hoogen Raad, van *vijf en dertig* jaren; de leden van, de procureurs des Konings, officieren van justitie en griffiers bij de arrondissements-regtbanken, van *vijf en twintig jaren*; al de overigen, daaronder begrepen de regters-plaats-vervangers en hulp-kantonregters, van *drie en twintig* jaren.

Art. 19. Onvereenigbaar met het lidmaatschap der regterlijke magt is: de betrekking van advocaat, procureur, notaris, soliciteur en zaakwaarnemer; elke openbare bediening, welke een eigenlijk bezoldigd ambt daarstelt. Het bovenstaande is niet toepasselijk op de regters-plaatsvervangers en hulp-kantonregters. Vereenigbaar met het lidmaatschap der regterlijke magt is: de betrekking van lid en secretaris van waterschappen, hoogheemraadschappen, dijk- en polderbesturen, curator van hooge- en andere scholen, lid en secretaris eener commissie van openbaar onderwijs, van toezigt over gevangenissen of van weldadige inrigtingen. Twijfel, of eenige openbare bediening een eigenlijk bezoldigd ambt daarstelt, wordt door Ons beslist.

Art. 20. Een lid der regterlijke magt, eene met zijn regterlijk ambt onvereenigbare betrekking aanvaardende, houdt van regtswege op lid der regterlijke magt te zijn.

Met de aanvaarding van het lidmaatschap der regterlijke magt wordt de benoemde geacht afstand te hebben gedaan van elke daarmede onvereenigbare betrekking.

Art. 21. De regters plaatsvervangers kunnen dit niet zijn bij twee regtbanken gelijktijdig.

De hulp-kantonregters kunnen tevens regter-plaatsvervanger zijn bij de regtbank, binnen welker regtsgebied zij gevestigd zijn, mits de graad van meester in de beide regten aan eene Rijks-hoogeschool verkregen hebbende.

Van die zaken, waarin zij bij een kantongeregt zijn werkzaam geweest, onthouden zij zich als regter-plaatsvervanger.

Art. 22. Bloedverwanten of aangehuwden, tot den derden graad ingesloten, mogen terzelfder tijd geene ambtsbetrekkingen in hetzelfde regterlijk collegie bekleeden.

Bij opkomende zwagerschap na de benoeming is hij uitgesloten, door wiens huwelijk de zwagerschap ontstaat, doch kan door Ons ontheffing der wet worden verleend.

Art. 23. In het arrest of vonnis, waarbij een lid der regterlijke magt tot eene lijf- of onteerende straf of tot gevangenis van meer dan drie jaren is veroordeeld, wordt tevens zijne afzetting uitgesproken.

Art. 24. De leden van den Hoogen Raad en der arrondissements-regtbanken, de regters-plaatsvervangers en hulp-kantonregters kunnen, op de vordering van den procureur-generaal, door den H. Raad in Raadkamer, bij een met redenen omkleed arrest, worden ontslagen, wanneer zij: 1°. veroordeeld zijn tot gevangenisstraf van meer dan éene maand, de gevangenisstraf, welke geldboete vervangt, daaronder niet begrepen; 2°. verklaard zijn in staat van faillissement of kennelijk onvermogen, of wegens schulden zijn gegijzeld.

Zij worden op dezelfde wijze ontslagen: 3°. bij gebleken wangedrag, onzedelijkheid of merkelijke achteloosheid; 4°. bij geblekene ongeschiktheid, door meer dan zeventigjarigen ouderdom of aanhoudende ziels- of ligchaamsziekte; 5°. wanneer zij onder curatele zijn gesteld.

Het bovenstaande is toepasselijk op den prokur.-generaal bij den Hoogen Raad.

Bevindt deze zich in één der gevallen van dit artikel, de toepassing er van wordt gevorderd door een der advokaten-generaal, daartoe door Ons aangewezen.

Zij, wier ontslag moet worden gevorderd, worden bij deurwaarders-exploit, dat de redenen der [illegible]

behelst en ten minste veertien dagen te voren is beteekend, opgeroepen om het te nemen requisitoir tot ontslag aan te hooren en, des verkiezende, hunne middelen van verdediging daartegen in te brengen.

De wegens ongeschiktheid door ouderdom of ziels- of ligchaamsziekte ontslagen ambtenaren behouden hunne aanspraak op pensioen, zonder tot een nader bewijs van de oorzaak der ongeschiktheid gehouden te zijn.

Art. 25. Elk lid van de regterlijke magt, tegen wien hetzij dagvaarding in persoon of bevel van gevangenneming, hetzij magtiging tot opneming in een huis van bewaring of geneeskundig gesticht voor krankzinnigen is verleend, wordt daardoor in zijne bediening geschorst.

Schorsing in de bediening brengt geene schorsing mede in het genot der bezoldiging.

Art. 26. De presidenten der regterlijke collegien hebben ambtshalve of op de vordering van het openbaar ministerie bevoegdheid aan de raadsheeren, regters, hunne plaatsvervangers, de griffiers, substituut-griffiers en hulp-kantonregters, die de waardigheid van hun ambt of hunne ambtsbezigheden verwaarloozen, de noodige waarschuwing te doen.

De president van den Hoogen Raad heeft gelijke bevoegdheid ten aanzien van de presidenten der arrondissements regtbanken.

Art. 27. De leden der regterlijke magt hebben hunne vaste woonplaats ter plaatse, waar hun collegie is ge vestigd.

De griffiers bij de kantongeregten wonen in de hoofdplaats van hun kanton, de hulp kantonregters, ook die welke tevens regter-plaatsvervanger zijn, binnen hun kanton.

Indien het kanton slechts een gedeelte eener gemeente uitmaakt, is het voldoende, dat de griffier bij het kantongeregt binnen die gemeente woonachtig zij.

Wegens overtreding der bepalingen van dit artikel kan art. 26, wegens herhaalde overtreding art. 24 dezer wet worden toegepast.

Art. 28. De presidenten der regterlijke collegien worden, bij verhindering of ontstentenis, vervangen door eenen vice-president of het oudst-benoemd lid; de leden der arrondissements regtbanken door regters-plaatsvervangers, naar rang van benoeming.

De bezoldiging eener eerste, in eene regtbank opengevallen plaats van president, vice president of regter komt, tot dat zij vervuld is, ten voordeele der gezamenlijke regters-plaatsvervangers. Telkens wanneer een lid dier regtbank tevens lid is van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, wordt één der regters-plaatsvervangers door den president aangewezen om dat lid, bij beurten van één jaar, gedurende zijne afwezigheid te vervangen.

Art. 29. De kantonregters worden, bij verhindering of ontstentenis, vervangen, hetzij door eenen anderen kantonregter van hetzelfde arrondissement, hetzij, wanneer dit niet kan, door een overeenkomstig art. 11 tijdelijk daartoe aan te wijzen lid der regtbank, hetzij eindelijk door de hulp-kantonregters; de laatsten naar rang van herbenoeming.

Art. 30. Zoo noodig wordt de procureur-generaal bij den Hoogen Raad door eenen advokaat-generaal; worden de procureurs des Konings en officieren van justitie bij de arrondissements-regtbanken door eenen substituut-officier, vervangen, en, bij gebreke aan dezen, door eenen raadsheer of regter-plaatsvervanger, daartoe door den president van het collegie aan te wijzen.

De aan de kantonregters toegevoegde substituut-officieren worden, zoo noodig, vervangen door een hunner ambtgenooten, en, bij gebreke van dien, door een regter of regter-plaatsvervanger, de twee laatste aan te wijzen als voren.

Art. 31. Bij verhindering der griffiers en substituut-griffiers van voornoemde collegien, wordt hunne dienst op de openbare teregtzitting en in raadkamer waargenomen door eenen raadsheer, regter of regter-plaatsvervanger, daartoe door den president aan te wijzen.

De griffiers der arrondissements-regtbanken kunnen zich bij de instructie van strafzaken en tot bijwoning van comparitien in burgerlijke zaken, doen vervangen door eenen klerk ter griffie, minstens drie en twintig jaren oud, op hunne voordragt daartoe door den president benoemd en beëedigd.

Bij verhindering van den griffier van een kantongeregt worden zijne ambsverrigtingen waargenomen door een ingezeten van het kanton, gelijke vereischten als de griffier bezittende, daartoe door den kantonregter te benoemen tot wederopzeggens toe, en te beëedigen.

Maakt het kanton slechts een gedeelte uit eener gemeente, zoo is het voldoende, dat de benoemde zij ingezeten dier gemeente.

Art. 32. De jaarlijksche vacantien van de regterlijke collegien vangen aan met den eersten Julij en eindigen met den laatsten Augustus.

Art. 33. Gedurende de vacantie is, bij ieder collegie, eene kamer belast met de behandeling van burgerlijke zaken, welke spoed vereischen.

Voor de behandeling van strafzaken, en, bij de kantongeregten ook van burgerlijke zaken, heeft eene vacantie pl...

Art. 34. De leden der regterlijke magt mogen zich, buiten den vacantietijd, niet langer dan drie dagen van de plaats verwijderen waar zij hunne bediening uitoefenen, zonder verlof van de ambtenaren, daartoe door Ons aan te wijzen.

De leden eener kamer van vacantie verlaten, zoolang zij daarin zitting hebben, de plaats hunner bediening niet.

Voor afwezendheid van meer dan veertien dagen wordt verlof van het hoofd van het Departement van Justitie gevorderd.

Om het Rijk gedurende meer dan acht dagen te verlaten is verlof van Ons noodig.

Wegens overtreding der bepalingen van dit artikel kan art. 26, wegens herhaalde overtreding art. 24 dezer wet worden toegepast.

Art. 35. Het vorig artikel is niet van toepassing op de leden der regterlijke magt, tevens leden van de Staten-Generaal, voor zooverre zij in laatstgenoemde hoedanigheid afwezig moeten zijn.

Art. 36. Bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur wordt nader geregeld al wat betreft: de wijze van eedsaflegging; het costuum en de titulatuur der regterlijke magt; de afwezigheid, de afwisseling en de orde der inwendige dienst van den Hoogen Raad, der arrondissements regtbanken en kantongeregten; de advocaten, procureurs en deurwaarders.

Art. 37. Alle regtsgedingen worden in het openbaar behandeld, tenzij de wet het tegendeel bepaalt, of de regter, om redenen van openbare orde of zedelijkheid, in het proces-verbaal der zitting of het audientie-blad te vermelden, mogt bevolen, dat de behandeling geheel of ten deele met geslotene deuren plaats hebbe.

Alle vonnissen en arresten, daaronder niet begrepen de beschikkingen ingevolge de wet in raadkamer genomen, worden in het openbaar uitgesproken, en zijn ingerigt volgens de voorschriften van het *eerste lid* van art. 156 der Grondwet.

Niet-nakoming van eene of meer der bepalingen van dit artikel heeft nietigheid ten gevolge.

Art. 38. De presidenten der regterlijke collegien hebben de bevoegdheid, in zaken van grooten omvang, één of meer leden boven het bij de wet bepaald getal als plaatsvervangers te benoemen.

Deze plaatsvervangers zijn bij de behandeling der zaak tegenwoordig, doch werken niet mede tot het wijzen van het vonnis of arrest, dan ter vervanging van de leden, het gewone getal uitmakende, die verhinderd mogten worden daaraan deel te nemen.

Van dit alles wordt in het proces-verbaal of audientie-blad melding gemaakt.

Art. 39. De regterlijke collegien, kantonregters en ambtenaren van het openbaar ministerie zijn verpligt berigt, consideratien en advies te geven, wanneer zulks van Onzentwege wordt gevraagd.

Art. 40. De ambtenaren van het openbaar ministerie zijn verpligt de bevelen na te komen, die hun in hunne ambtsbetrekking door de daartoe bevoegde magt van Onzentwege worden gegeven.

Art. 41. Geen lid van eenig regterlijk collegie mag tot commissaris of rapporteur benoemd worden in eene zaak, waarin een zijner bloedverwanten of aangehuwden, tot den derden graad ingesloten, als advocaat of procureur werkzaam is of geweest is.

Art. 42. De leden der regterlijke collegien mogen zich, nog regtstreeks, noch zijdelings, over eenige voor hen aanhangige geschillen, of die zij weten of vermoeden, dat voor hen aanhangig zullen worden, in eenig bijzonder onderhoud inlaten met partijen of hare advocaten of procureurs, noch van hen eenige bijzondere onderrigting of schrifturen aannemen.

In deze bepaling zijn niet begrepen de noodzakelijke bemoeijingen der kantonregters tot bevrediging van partijen vóór den aanvang van een geding.

Art. 43. De regterlijke collegien en ambtenaren zijn onderling verpligt wettig gevolg te geven aan letteren-requisitoriaal ten dienste der justitie, ook wanneer die letteren-requisitoriaal zijn uitgevaardigd door regterlijke collegien of ambtenaren in eene der kolonien of bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen.

Zij voldoen dan alleen aan soortgelijke verzoeken van vreemde collegien of ambtenaren, wanneer hun zulks van Onzentwege wordt opgedragen.

Art. 44. In alle zaken doet de president hoofdelijke omvraag.

Hij begint met den commissaris of rapporteur; vervolgens brengen de verdere leden, van den jongst-benoemde tot den oudste, en eindelijk hij zelf, advies uit.

Geen afwezend lid kan zijn advies door een zijner medeleden doen voordragen, noch het schriftelijk indienen.

Art. 45. Zijn meer dan twee verschillende gevoelens uitgebragt, het besluit wordt opgemaakt op de wijze, die het meest overeenkomt met het gevoelen der meerderheid.

Art. 46. De leden van de regterlijke magt zijn verpligt het geheim te bewaren, omtrent de gevoelens, die in raadkamer over regtshangige gedingen zijn geuit.

Zij zijn daartoe evenzeer verpligt omtrent alle zoodanige onderwerpen, tot welker geheime behandeling in raadkamer besloten is, of waarvan de geheimhouding bij de wet wordt opgelegd.

Overtreding van dit artikel kan aanleiding geven tot toepassing van art. 26, herhaalde overtreding tot toepassing van art. 24 dezer wet.

Art. 47. De vonnissen en arresten, gewezen met een ander getal regters of raadsheeren dan bij deze wet is bepaald, zijn nietig.

Art. 48. De leden der regterlijke magt leggen, elk naar de wijze zijner godsdienstige gezindheid, vóór het aanvaarden hunner bediening, den volgenden eed of belofte af:

»Ik zweer (beloof) trouw aan den Koning, gehoorzaam»heid aan de Grondwet en aan de wetten van den Staat.

»Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!" (»Dat beloof ik.")

Alvorens tot dien eed of belofte te worden toegelaten, leggen zij den volgenden eed (verklaring en belofte) van zuivering af:

»Ik zweer (verklaar) dat ik middellijk noch onmiddel»lijk, onder welken naam of voorwendsel ook, tot het »verkrijgen mijner aanstelling, aan iemand, wie hij ook »zij, iets heb gegeven of beloofd, noch zal geven of »beloven.

»Ik zweer (beloof) dat ik nimmer eenige giften of geschenken hoegenaamd zal aannemen of ontvangen van »eenig persoon, welken ik weet of vermoede eenig regts»geding of zaak te hebben of te zullen krijgen, in welke »mijne ambtsverrigtingen zouden kunnen te pas komen.

»Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!" (»Dat verklaar en beloof ik!")

Art. 49. De eed of belofte, in het vorig artikel vermeld, wordt afgelegd:

door de leden, ambtenaren van het openbaar ministerie en den griffier van of bij den Hoogen Raad, in Onze handen;

door de regters, procureurs des Konings, officieren van Justitie, griffiers in of bij eene arrondissements regtbank, voor den Hoogen Raad, ter openbare teregtzitting;

door de substituut-officieren, substituut-griffiers en regters-plaatsvervangers, ter openbare teregtzitting, voor het collegie waarbij zij benoemd zijn;

door de griffiers bij de kantongeregten en hulp kantonregters op gelijke wijze voor de regtbank van hun arrondissement.

Bij herbenoeming der hulp-kantonregters is de eenmaal afgelegde eed bij voortduring verbindend.

Art. 50. Alle eeden worden door de presidenten der regterlijke collegien of ... ambtenaren, die met eene beëediging belast zijn, afgenomen ... en nadat door hen met plegtigheid aan het gewigt en de heiligheid van den eed is herinnerd.

TWEEDE AFDEELING.

*Van het beleid der justitie in burgerlijke zaken.*

§ 1. *Van de kantongeregten.*

Art. 51. Met de kennisneming van de ter bevoegdheid der kantonregters staande burgerlijke *regtsgedingen* zijn in den regel uitsluitend belast de overeenkomstig art. 11 tot kantonregters aangewezene leden der arrondissements regtbanken.

Deze nemen in burgerlijke zaken kennis, zonder hooger beroep, indien de vordering niet meer beloopt dan *f* 75, en behoudens hooger beroep, indien zij niet meer bedraagt dan *f* 300:

1°. van alle zuiver persoonlijke regtsvorderingen; 2°. van alle regtsvorderingen tot betaling van interesten eener inschuld, ofschoon deze meer dan *f* 300 bedraagt; 3°. van alle regtsvorderingen tot betaling van grondrenten, tienden, huren, pachten, erfpachten en andere periodieke uitkeeringen; 4°. van alle regtsvorderingen tot opeisching van roerende zaken, mits de daaraan door den eischer toegekende waarde uitgedrukt zij in eene geldsom, welke de bevoegdheid van den kantonregter niet te boven gaat.

Art. 52. Indien eene der regtsvorderingen, in het voorgaand artikel omschreven, een gedeelte betreft, hetzij van eene opeischbare of op tijd verschuldigde grootere geldsom, hetzij van eene opeischbare of op ... de algemeenheid van roerende zaken, is de kantonregter onbevoegd, zoodra, hetzij de geheele geldsom, hetzij de algemeenheid van roerende zaken de waarde van *f* 300 overtreft, en het hooger beroep toegelaten, zoodra die *f* 75 te boven gaat.

De regtsvorderingen in art. 51, Ns. 2 en 3 vermeld, houden op tot de bevoegdheid des kantonregters te behooren, zoodra de verwering de grond des regts, waarop de gevorderde interesten, grondrenten, tienden, huren, pachten, erfpachten of andere periodieke uitkeeringen rusten, aan zijne beoordeeling onderworpen wordt.

Art. 53. De kantonregters nemen insgelijks kennis, zonder hooger beroep, indien de vordering niet meer dan *f* 75 bedraagt, en behoudens hooger beroep, tot welke hoogere som de vordering moge opklimmen, van regtsvorderingen:

1°. tot zoodanig herstel aan huizen, woningen, gebouwen of pachthoeven, als bij de wet ten laste van den huurder of verhuurder is gesteld;

2°. tot betaling van arbeidsloonen van werklieden, huurloonen van dienstboden en tot uitvoering van we-

derzijdsche overeenkomsten tusschen meesters en hunne dienstboden, arbeidslieden of andere onderhoorigen."

Art. 54. De kantonregters nemen van de burgerlijke regtsvordering ter zake van laster, hoon of beleediging, binnen de grenzen van bevoegdheid in art. 51 aangewezen, ook dan kennis, wanneer nevens of in de plaats van eene geldsom, een verdere of andere eisch tot betering gedaan wordt. Hunne vonnissen zijn in dat geval steeds voor hooger beroep vatbaar.

Art. 55. Behoudens hooger beroep nemen de kantonregters kennis van alle regtsvorderingen: 1°. tot ontbinding van huur, en dien ten gevolge, tot ontruiming van huizen, gebouwen of gedeelten daarvan, mitsgaders van pachthoeven, landerijen, tuin- en andere gronden: 2°. tot ontruiming van huizen, gebouwen of gedeelten daarvan, mitsgaders van pachthoeven, landerijen, tuin- en andere gronden, op grond van het niet bestaan van huur of het eindigen van den huurtijd; 3°. wegens bezitregt.

Art. 56. Partijen, de bevoegdheid hebbende tot het aangaan van dading of compromis, kunnen de beslissing van alle daarvoor vatbare geschillen opdragen aan eenen kantonregter ter harer keuze, doch regtsmagt uitoefenende binnen het regtsgebied van de arrondissements-regtbank, bevoegd om van het geschil in eersten aanleg kennis te nemen.

De kantonregter is verpligt aan die opdragt te voldoen, [illegible] de aard van het geschil of de waarde van het betwiste voorwerp [illegible]

De uitspraak van den kantonregter is, in zoodanig geval steeds in hoogsten aanleg, ten ware partijen zich bij hare opdragt het hooger beroep van een overigens daaraan onderworpen geschil hadden voorbehouden.

Partijen, tot het aangaan van dading of compromis bevoegd, kunnen insgelijks afstand doen van het regt van hooger beroep van de vonnissen van kantonregters.

Art. 57. De kantonregters oordeelen eindelijk over reconventionele vorderingen; over beslag of consignatie, verband houdende met de vorderingen aan hunne regtsmagt onderworpen, op den voet en met de onderscheidingen, [illegible]

Art. 58. [illegible] 1843 (*Staatsblad* n°. 37) bedoelde en alle andere buiten eigenlijk regtsgeding tot dusverre den kantonregter opgedragene werkzaamheden, zijn, onder toezigt van den kantonregter, uitsluitend belast de hulp-kantonregters, tenzij de kantonregter in bepaalde gevallen, in het belang der justitie, die zelf tot zich trekt, en behoudens de navolgende beperkingen.

[illegible] kurators, en [illegible] kurators, en daarmede gepaard gaande verrigtingen; met de aanvragen om toestemming tot, of de tusschenkomst ter zake van huwelijken; met het verleenen van handligting; de werkzaamheden in zake van boedelscheiding en van ontdigening ten algemeene nutte, blijven in den regel de kantonregters zelve belast.

De hulp-kantonregters mogen ten laste van belanghebbenden in rekening brengen vakatiën en andere loonen, op den voet in artt. 1 tot en met 4 der voormelde wet van 28 Augustus 1843 (*Staatsblad* n°. 37) omschreven, en zulks met inachtneming der *algemeene bepaling* en der artt. 14 en volgende dierzelfde wet.

§ 2. *Van de arrondissements-regtbanken.*

Art. 59. De arrondissements-regtbanken nemen in eersten aanleg kennis van alle burgerlijke regtsvorderingen, waarvan de beregting niet aan de kantonregters of den Hoogen Raad is opgedragen.

[illegible] zijn aan hooger beroep onderworpen, ten ware:

1°. partijen, tot die handeling bevoegd, in zake, welke voor dading of compromis vatbaar zijn, van het hooger beroep afzien;

2°. het onderwerp der vordering de som van ƒ600 niet te boven gaat.

Art. 60. Zij nemen in burgerlijke zaken kennis van het hooger beroep tegen alle daarvoor vatbare vonnissen, door de kantonregters onder haar regtsgebied gewezen, en tegen de beschikkingen op request door die ambtenaren gegeven.

Het staat aan partijen, de bevoegdheid tot het aangaan van dading of compromis bezittende, vrij, de geschillen, die daarvoor vatbaar zijn en tot de bevoegdheid van de kantonregters behooren, bij prorogatie regtstreeks te brengen ter kennis van de arrondissements-regtbank, die geroepen zou zijn daarover in hooger beroep uitspraak te doen, en alsdan in eersten en hoogsten aanleg vonnist.

Art. 61. Zij nemen, zonder hooger beroep, kennis van alle jurisdictie-geschillen, zoo in burgerlijke als strafzaken, tusschen de kantongeregten van haar regtsgebied.

§ 3. *Van den Hoogen Raad.*

Art. 62. De Hooge Raad oordeelt, met uitzondering der zakelijke regtsvorderingen, die voor den gewonen regter gebragt worden, in eersten aanleg over alle regtsvorderingen:

1°. waarin de Koning of de leden van het Koninklijk Huis als gedaagden worden aangesproken;

2°. waarin de staat als gedaagde wordt aangesproken, behalve over die welke 's rijks belastingen betreffen.

Art. 63. De Hooge Raad oordeelt in hoogsten aanleg over alle jurisdictie-geschillen, zoo in burgerlijke als strafzaken:

1°. tusschen kantongeregten van verschillende arrondissementen;

2°. tusschen een kantongeregt en eene arrondissements-regtbank;

3°. tusschen de arrondissements-regtbanken onderling;

4°. tusschen een bij deze wet ingesteld regterlijk collegie of cantongeregt en een der kollegiën, aan welke bij bijzondere wetten regtsmagt is opgedragen.

Art. 64. De Hooge Raad oordeelt in eersten aanleg over alle geschillen in zaken van prijzen en buit, die door nederlandsche schepen worden achterhaald en opgebragt, alsmede over alle geschillen, welke deswege tusschen de nemers onderling ontstaan.

Art. 65. Tegen de arresten, door den Hoogen Raad in eersten aanleg gewezen, is het middel van revisie toegelaten in die gevallen, waarin bij den lageren regter hooger beroep openstaat, alsmede in de geschillen bij het vorig artikel bedoeld.

Art. 66. De Hooge Raad neemt kennis van het hooger beroep in burgerlijke zaken tegen alle daarvoor vatbare vonnissen en beschikkingen op request van de arrondissements-regtbanken, regtdoende in eersten aanleg, afkomstig.

Tegen de uitspraak van den Hoogen Raad in hooger beroep zijn geene regtsmiddelen toegelaten.

Art. 67. Ontstaat tusschen de verschillende kamers van den Hoogen Raad omtrent eenig regtspunt eene tegenstrijdige regtspraak, zoo geeft de Hooge Raad, op de vordering van den procureur-generaal of ambtshalve, in eene algemeene vergadering, ter openbare teregtzitting vereenigd, dienaangaande zijn, met redenen omkleed gevoelen, den procureur-generaal in zijne conclusiën gehoord.

Ontstaat daarna tusschen de verschillende kamers van den Hoogen Raad tegen dit gevoelen strijdige regtspraak, zoo wordt eene wet tot regeling van het betwiste regtspunt voorgedragen.

DERDE AFDEELING.

*Van het beleid der Justitie in strafzaken.*

§ 1. *Van de kantongeregten.*

Art. 68. Met de kennisneming van de ter bevoegdheid der kantonregters staande misdrijven zijn in den regel uitsluitend belast de overeenkomstig art. 11 tot kantonregters aangewezen leden [illegible] regtbanken.

Deze vonnissen over alle misdrijven, op welke geene hoogere straf is gesteld dan gevangenis van eene maand of geldboete van ƒ100, te zamen of afzonderlijk, hetzij die straf al dan niet gepaard gaat met de verbeurdverklaring van eenig voorwerp of den last tot sluiting of opruiming van tot stand gebragte of aangevangen werken.

Hunne vonnissen zijn aan hooger beroep onderworpen, indien tegen het misdrijf eene hoogere of andere straf is bedreigd dan twintig gulden boete.

Over de burgerlijke vordering der beleedigde partij tot vergoeding van kosten en schade, mits de ƒ75 niet te boven gaande, en tot betering van het nadeel, in eer en goeden naam geleden, kunnen zij, gelijktijdig met de strafzaak, uitspraak doen.

§ 2. *Van de arrondissements-regtbanken.*

Art. 69. De arrondissements-regtbanken nemen in eersten aanleg kennis van alle misdrijven, waarvan de kennisneming niet aan de kantonregters of den Hoogen Raad is opgedragen, behoudens hooger beroep, indien tegen het misdrijf eene hoogere of andere straf is bedreigd van geldboete van hoogstens ƒ200.

Overtredingen ter zake van rijksbelasting zijn aan de regtsmagt der arrondissements-regtbanken onderworpen.

Over de burgerlijke vordering der beleedigde partij tot vergoeding van kosten en schade, mits de ƒ600 niet te boven gaande, en tot betering van het nadeel, in eer en goeden naam geleden, kunnen zij, gelijktijdig met de strafzaak, uitspraak doen.

Art. 70. Zij nemen in hooger beroep kennis van de daarvoor vatbare strafvonnissen:

1°. door de kantonregters van haar arrondissement;

2°. door naburige arrondissements-regtbanken;

in eersten aanleg gewezen.

Art. 71. In hooger beroep tegen de strafvonnissen, in n°. 2 des vorigen artikels bedoeld, wordt regt gedaan op de stukken, tenzij de regtbank, ambtshalve of op de vordering van het openbaar ministerie, in het belang der justitie of verdediging, het tegendeel beveelt.

Aan het onderzoek in hooger beroep, ingevolge art. 70 n°. 2, nemen de regters-plaatsvervangers geen deel, wanneer in eersten aanleg eene lijf- of onteerende straf uitgesproken of door het openbaar ministerie gevorderd is.

Art. 72. De regtbank van het *eerste* arrondissement der provincie neemt kennis van het hooger beroep, tegen de strafvonnissen van de overige arrondissements-regtbanken der provincie ingesteld.

Van het hooger beroep tegen de strafvonnissen eener in het *eerste* arrondissement der provincie gezetelde regtbank neemt de in het *eerste* arrondissement eener naburige provincie gezetelde, of eene andere tot laatstbedoelde provincie behoorende regtbank kennis.

In geen geval oordeelen de regtbanken over en weder in hooger beroep over elkanders vonnissen, in eersten aanleg gewezen.

Bij algemeene maatregel van inwendig bestuur wordt door Ons nader de wijze bepaald, waarop het hooger beroep over de verschillende regtbanken zal verdeeld zijn.

Hoogstens vijf jaren na diens in werking treden wordt de algemeene maatregel vervangen door eene wet.

§ 3. *Van den Hoogen Raad.*

Art. 73. De Hooge Raad neemt, in eersten en hoogsten aanleg, kennis van alle ambtsmisdrijven, begaan door de leden der Staten Generaal, de hoofden der ministeriëele departementen, de gouverneurs-generaal of de hooge ambtenaren onder een anderen naam met gelijke magt bekleed in de koloniën of bezittingen des rijks in andere werelddeelen, de leden van den Raad van State en de kommissarissen des Konings in de provinciën.

Art. 74. Hij neemt insgelijks, in eersten en hoogsten aanleg, kennis van de ambtsmisdrijven, door de hoofden der ministeriële departementen, als verantwoordelijke ministers, begaan.

Art. 75. Hij neemt wijders in eersten en hoogsten aanleg kennis van alle ambtsmisdrijven, begaan door de canseliers van de orden des rijks, de gezanten en andere diplomatieke agenten bij buitenlandsche mogendheden, de griffiers van de beide Kamers der Staten Generaal, den secretaris van den Raad van State, de leden en de secretaris van de algemeene rekenkamer, de raadsheeren en regters, den procureur-generaal en verdere ambtenaren van het openbaar ministerie, de griffiers en substituut-griffiers van en bij den Hoogen Raad, het collegie waaraan het hooger beroep der vonnissen van krijgsraden of zee-krijgsraden is of mogt worden opgedragen, de arrondissements regtbanken en kantonregten, alsmede door de regters-plaatsvervangers en hulp-kantonregters.

Art. 76. Over de burgerlijke vordering der beleedigde partij tot vergoeding van kosten en schade, en tot betering van het nadeel in eer en goeden naam geleden, kan de Hooge Raad in de gevallen van art. 73 [illegible] 75 dezer wet, gelijktijdig met de strafzaak, uitspraak doen.

Art. 77. De Hooge Raad wijst in eersten en hoogsten aanleg over:

1°. de misdaad van zeerooverij;

2°. alle misdrijven, bij of ter gelegenheid van het nemen van prijzen, het behalen van buit en het vervoeren of verdeelen daarvan gepleegd.

Art. 78. Tegen de arresten, door den Hoogen Raad in eersten aanleg gewezen, is, naar de voorschriften in het wetboek van strafvordering te geven, het middel van revisie toegelaten in die gevallen, waarin bij den lageren regter hooger beroep openstaat.

Art. 79. De Hooge Raad, door de klagte van belanghebbenden of op eenige andere voldoende wijze kennis dragende van een vermeend verzuim in het vervolgen van misdrijven, aan de regtsmagt van den Hoogen Raad onderworpen, noodigt den procureur-generaal uit hem dienaangaande verslag te doen, en kan voorts bevelen, dat aan zoodanige zaak het vereischt gevolg worde gegeven.

VIERDE AFDEELING.

*Van de cassatie.*

Art. 80. Zoowel in burgerlijke als in strafzaken zijn alle vonnissen, handelingen en beschikkingen der kantonregters, regtdoende *in hoogsten aanleg*, en der arrondissements-regtbanken, regtdoende *in eersten en hoogsten aanleg* of *in hooger beroep*, aan het toezigt van den Hoogen Raad bij wege van cassatie onderworpen, zonder dat partijen, noch ook, behoudens [illegible] deze wet gemaakte of in andere wetten te maken uitzonderingen, andere ambtenaren van het openbaar ministerie dan alleen de procureur-generaal bij den Hoogen Raad in cassatie kunnen komen.

Na het ongebruikt voorbijgaan van den termijn van hooger beroep, zijn aan gelijk toezigt van den Hoogen Raad onderworpen de vonnissen, handelingen en beschikkingen der kantonregters en arrondissements-regtbanken, regtdoende *in eersten aanleg.*

Zijn almede aan gelijk toezigt bij wege van cassatie onderworpen, naar de regels en beperkingen door de wet te stellen, de uitspraken van die regterlijke collegien waaraan bijzondere regtsmagt in strafzaken is opgedragen.

Art. 81. De Hooge Raad kan, in de hiervoren bedoelde gevallen, op de vordering van den procureur-generaal, of ook ambtshalve, zich de stukken doen voorleggen, en hetgeen daarin met de wet strijdig wordt bevonden, na den procureur-generaal in zijne conclusiën te hebben gehoord, *in het belang van den staat* vernietigen en buiten werking stellen.

In burgerlijke zaken beslist de Hooge Raad daarbij in raadkamer, in strafzaken ter openbare teregtzitting.

Art. 82. Een vonnis, handeling of beschikking [illegible] geacht met de wet strijdig te zijn, en kan [illegible]

tot cassatie, overeenkomstig het vorig artikel, opleveren, wanneer aanwezig is:

1°. verzuim van vormen, op straffe van nietigheid voorgeschreven; of,

2°. verkeerde toepassing of schending eener wet of wettelijke verordening; of,

3°. onbevoegdheid of overschrijding van regtsmagt.

Door deze wet wordt geene verandering gebragt in hetgeen, bij het bestaan van tegenstrijdige vonnissen, bepaald is in de wetboeken van burgerlijke regtsvordering en van strafvordering, noch ook omtrent het regt van cassatie in zake van kiesregt, onteigening ten algemeene nutte en andere onderwerpen van staatsregt.

Art. 83. In burgerlijke zaken wordt door 's raads onderzoek, ingevolge art. 81, de tenuitvoerlegging der vonnissen, handelingen en beschikkingen *niet* geschorst, en kan, in geval van casatie, *geen* nadeel worden toegebragt aan de regten door partijen verkregen.

Art. 84. In strafzaken kan 's Hoogen Raadsbeslissing wel ten voordeele, maar nimmer ten nadeele der vervolgden strekken.

Art. 85. Een veroordeelend vonnis wordt, wanneer de procureur-generaal of het openbaar ministerie bij eene regtbank of kantongeregt daartegen binnen drie dagen na de uitspraak, cassatie aanteekent, in zijne tenuitvoerlegging geschorst, tot dat de hooge raad beslist heeft, of, indien de procureur-generaal bij nader onderzoek geene termen aanwezig vindt de zaak aan den Hoogen Raad te onderwerpen, tot dat hij daarvan aan den betrokken ambtenaar van het openbaar ministerie kennis geeft, hetgeen uiterlijk veertien dagen na de aanteekening in cassatie geschiedt.

Heeft de procureur-generaal, overeenkomstig art. 81, de zaak aan den Hoogen Raad onderworpen, en is deze van oordeel, dat hetgeen in strijd met de wet bevonden wordt te zijn gedaan of gewezen, den veroordeelde *niet* heeft benadeeld, zoo bepaald zich de Hooge Raad tot eene vernietiging uitsluitend *in het belang van den Staat*, en wordt het veroordeelend vonnis, waaartegen cassatie was aangeteekend, onveranderd ten uitvoer gelegd.

Is daartegen de Hooge Raad van oordeel, dat hetgeen in strijd met de wet bevonden wordt te zijn gedaan of gewezen, den veroordeelde wel heeft benadeeld, zoo wordt door hem het veroordeelend vonnis vernietigd, en gelijktijdig gehandeld als in de twee volgende artikelen bepaald is.

Art. 86. De Hooge Raad, in geval van het *laatste lid* des vorigen artikels, een veroordeelend vonnis vernietigende ter zake van verzuim in de vormen, beveelt eene nieuwe instructie, te beginnen met de eerste nietige akte, en verwijst de zaak te gelijkertijd:

1°. is het vernietigd vonnis van een kantongeregt afkomstig, naar de regtbank van het arrondissement, waarin het kantongeregt gezeteld is;

2°. is het van eene arrondissements-regtbank afkomstig, naar eene aangrenzende regtbank, welke alsdan uitspraak doet in hoogsten aanleg.

Art. 87. De Hooge Raad, in geval van het *laatste lid* van art. 85 een veroordeelend vonnis vernietigende ter zake van verkeerde toepassing of schending eener wet of wettelijke verordening, of van onbevoegdheid of overschrijding van regtsmagt, spreekt, zonder in een nieuw onderzoek der daadzaken te treden, tevens ten principale regt.

Wanneer echter de stand der zaak naar 's Raads oordeel het vordert, kan hij haar verwijzen in voege als in het vorig artikel omschreven is.

Art. 88. Tegen vonnissen van vrijspraak of ontslag van regtsvervolging, als ook, zonder inachtneming van den termijn van drie dagen, in art. 85 vermeld, tegen vonnissen van veroordeeling, kan alleen de procureur-generaal bij den Hoogen Raad zich voorzien.

Zoodanige voorziening, waartoe geene aanteekening in kassatie vereischt wordt, schorst de tenuitvoerlegging niet.

Heeft de procureur-generaal zoodanig vonnis overeenkomstig art. 81 aan den Hoogen Raad onderworpen, zoo bepaalt deze zich tot vernietiging, uitsluitend *in het belang van den Staat*, van hetgeen strijdig met de wet wordt bevonden, zonder dat 's Raads beslissing voor de vervolgden van invloed kan zijn.

Art. 89. De beslissing van den Hoogen Raad, zoo in burgerlijke als in strafzaken, wordt in afschrifte medegedeeld aan den kantonregter of het collegie, welks vonnis, handeling of beschikking vernietigd werd.

In strafzaken wordt bovendien in de gevallen van art. 85 *tweede lid* gehandeld, gelijk art. 407 van het Wetboek van Strafvordering voorschrijft.

In burgerlijke zaken wordt 's Hoogen Raads beslissing niet openbaar gemaakt, en alleen het regtspunt, zonder aanduiding van partijen of den regter in de zaak betrokken, ter openbare teregtzitting van den Hoogen Raad door den voorzitter uitgesproken.

Art. 90. Wanneer de Hooge Raad, na twee regterlijke uitspraken achtereenvolgens op dezelfde regtsgronden te hebben vernietigd, ten derden male geroepen wordt dezelfde regtsvraag in cassatie te beslissen, zoo komt de Hooge Raad daartoe bijeen, in voege als in art. 67 dezer wet wordt voorgeschreven.

De Hooge Raad, aldus vergaderd, eene regtsvraag ten derden male in denzelfden zin beslissende, geeft, binnen veertien dagen na deze derde uitspraak, kennis aan het hoofd van het departement van justitie van de verschillende regterlijke beslissingen, ten aanzien van zoodanige regtsvraag gevallen.

Eene wet tot regeling van de betwists regtsvraag wordt daarna voorgedragen.

### VIJFDE AFDEELING.

### *Van de zamenstelling der regterlijke magt in het bijzonder.*

Art. 91. De Hooge Raad oordeelt in geval van art. 24, alsmede in de strafgedingen van artt. 73, 75 en 77, met *acht*, in dat van art. 74 met *tien*, in revisie met *elf*, in alle andere zaken met *vijf* raadsheeren.

Bij staking van stemmen wordt, in geval van art. 24, alsmede in strafzaken, het arrest uitgesproken ten voordeele van het opgeroepen lid der regterlijke magt of den beschuldigde.

De stem des voorzitters beslist bij staking van stemmen in het geval van art. 67, alsmede in dat van art. 90, behalve bij een beroep in cassatie tegen een veroordeelend vonnis, als wanneer het voorgaand lid van toepassing is.

Art. 92. De arrondissements-regtbanken, regt doende in hooger beroep ingevolge art. 70 N°. 2, spreken regt met vijf, regtdoende in eersten aanleg ten kriminele met vier, in alle andere zaken met drie regters.

Bij staking van stemmen wordt het vonnis uitgesproken ten voordeele van den beschuldigde.

### *Overgangsbepalingen.*

Art. 93. De provinciale geregtshoven zijn opgeheven.

De regterlijke indeeling der arrondissementen en kantons, het getal, de zetels en klassen der arrondissements-regtbanken en kantongeregten; de regterlijke indeeling der arrondissementen en kantons worden, binnen twee jaren na het in werking treden dezer wet, herzien, en inmiddels voor zooverre deze wet niet het tegendeel medebrengt, op den tegenwoordigen voet gehandhaafd.

Art. 94. Het personeel der provinciale geregtshoven, arrondissements- regtbanken en kantonregters is ontbonden.

Art. 95. De leden, ambtenaren van het openbaar ministerie, griffiers en substituut-griffiers van en bij de provinciale geregtshoven en arrondissementsregtbanken, alsmede de kantonregters. genieten, voor zooyer zij in de nieuwe zamenstelling der arrondissements-regtbanken niet worden begrepen een wachtgeld, bedragende ⅔ van hunne tegenwoordige bezoldiging, behoudens aanspraak op pensioen.

Tot eene betrekking geroepen, waaraan eene mindere bezoldiging dan aan hunne tegenwoordige verbonden is, genieten zij, behalve hun wachtgeld, ¼ der aan de nieuwe betrekking toegekende bezoldiging, of zoo veel meer als noodig is, om hen in het volledig genot der laatstbedoelde bezoldigigg te stellen.

Het wachtgeld vervalt zoodra zij tot een regterlijk ambt worden benoemd, waaraan eene niet mindere bezoldiging is verbonden dan zij vroeger genoten, hetzij die betrekking worde aangenomen of geweigerd.

Weigering doet het wachtgeld niet vervallen voor de leden, prokureurs-generaal en griffiers van en bij de provinciale geregtshoven, noch ook voor alle zoodanige regterlijke ambtenaren, die den ouderdom van zestig jaren hebben vervuld, zich tot aanvaarding der aangebodene betrekking zouden moeten verplaatsen buiten het arrondissement, waarin zij thans hunne bediening uitoefenen.

Art. 96. De burgerlijke twistgedingen bij het in werking treden dezer wet bij de provinciale geregtshoven aanhangig worden, door middel eener enkele [illegible], aan den persoon of te zijner woonstede beteekend, overgebragt bij het regterlijk ligchaam dat volgens de tegenwoordige wet bevoegd zal zijn daarvan kennis te nemen, en zulks om op de laatste dingtalen te worden voortgezet.

De op datzelfde tijdstip bij de provinciale geregtshoven nog onbesliste strafzaken, worden overgebragt bij den regter, volgens de tegenwoordige wet bevoegd om daarvan kennis te nemen.

Het regt van hooger beroep en cassatie omtrent zaken, bij het in werking treden dezer wet reeds in hooger beroep of cassatie aanhangig wordt, behouden het eerste en tweede lid dezes artikels, geregeld naar de vroegere wetten.

Art. 97. De werkzaamheden in bijzondere wetten, ten aanzien van het notaris-ambt als anderzins, opgedragen aan de provinciale geregtshoven, gaan over op de regtbanken, in het eerste arrondissement der provinciën gezeteld.

Art. 98. De tegenwoordige ambtenaren van de regterlijke magt, die niet bezitten de vereischten, in deze wet voorgeschreven, worden in de ambten, welke zij thans bekleeden, [illegible] blijven, gehandhaafd, of [illegible] worden.

De tegenwoordige substituut-griffiers, die den graad van meester in de regten niet bezitten, zijn tot griffier benoembaar.

De te voren verleende dispensatiën wegens de graden van bloedverwantschap of aanhuwelijking blijven in stand.

Art. 99. Tot regeling der justitiekosten en salarissen in strafzaken wordt, in overeenstemming met de tegenwoordige wetgeving, door Ons bij wege van algemeenen maatregel van inwendig bestuur een tarief vastgesteld.

Met de invoering van zoodanig tarief zijn de thans bestaande verordeningon op dat ontwerp vervallen.

Artikel 2 der wet van 15 December 1838 (*Staatsblad* n°. 43) is ingetrokken.

Artikel 100. Het tijdstip, waarop de tegenwoordige wet in werking treedt, wordt door Ons bepaald.

Met dat tijdstip zijn afgeschaft en buiten werking gesteld, voor zoo verre zij bij deze wet niet zijn gehandhaafd, de wetten van 18 April 1827 (*Staatsblad* n°. 20), 28 April 1835 (*Staatsblad* n°. 10), 26 Mei 1841 (*Staatsblad* n°. 16, 17 en 18) en 29 Mei 1849 (*Staatsblad* n°. 21).

Lasten en bevelen enz.

---

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN Drukker en Uitgever.